

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Disputatio II. De Divinis Attributis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

DISPUTATIO II.

De Divinis Attributis.

PRÆMITTO I. *Quid veniat nomine Attributorum?* Attributi nomine Quirios disp. 18. num. 1. accepit specialem Dei perfectionem absolutam, & necessariam. Hæc explicatio

NON SATIS FACIT. Quia excludit à creatura gradum perfectionis simpliciter similes; & tamen Divina & invisibilia per creaturam cognoscuntur. Deinde non dat explicacionem proportionatam ipsi nominis significanti. Commodius ergo nomine Attributorum veniunt, perfectiones Divinæ secundariae, ex modo nostro concipiendi, emanantes e Divina Essentia. Quando autem dicit Quirios, lequi exinde, quod non relinquatur locus dicendi, quod Attributa sunt de primo essentiali conceptu; concedo bene sequi, adeoque nec debere teneri hanc sententiam.

Porro, Ratio Præmissi est: Quia nos ex cognitione creaturarum, sublati imperfectionibus, ad cognitionem Divinorum accedimus; in creatis autem perfectiones secundariae Entis, ex illo emanantes, vocantur attributa; & sic attributum ignis, est calor: quia est secundaria illius perfectio, ab illo emanata. Quia nihilominus, non tantum in Divinis attendendum est ad rem, quomodo se habeat; sed etiam quo nomine appellanda sit, ne ipsa ratio nominandi, imperfectionem importet: id est illas perfectiones secundarias appellant Theologi attributa, & non passiones Dei: quia passiones dicuntur per ordinem ad subiectum, quod illas patitur; hoc autem Deo non competit.

PRÆMITTO 2. *Quid in re sint ista Attributa?* Ad quod respondendum est conformiter ad dicta de Proprietatibus Entis, itemque de Differentiis Metaphysicis, quod scilicet in re nihil aliud sint, nisi ipsam Deitas cum aliis, & aliis connotatis sumpta; & sic v. g. misericordia nihil aliud est in Deo, nisi ipsa Deitas, prout est principium actuum misericordiarum, nobis per aliquid extrinsecum manifestata. Et sic de reliquis.

Ex præmissis autem facile INFERETUR. Quid sit sentendum de acceptione Attributi? Qualem alius rejectis adfert Martinon disp. 3. n.

4. ubi dividit Attributum generaliter acceptum, & specialiter acceptum. Generaliter acceptum Attributum dicit esse quodcumque prædicatum de Deo verè affirmabile, non in sensu identico; specialiter verò acceptum Attributum dicit esse illud prædicatum, quod tribuitur Essentia Divina, quasi illi extrinsecum, & adventitium. Utraque hæc acceptio

NON SATIS FACIT. Non quidem prima, quia multa sunt prædicata, quæ dicuntur de Deo non identicè; & tamen non potest dici, quod importent rationem Attributi: nam definitio Dei prædicatur de Deo, & quidem non identicè; & tamen definitio Dei non est attributum Dei, idemque dicendum de rationibus communibus genericis, quæ non dicuntur identicè de Qd; & tamen non sunt Attributa. Strictior etiam illa acceptio Attributi non convincit. Ratio: Quia actiones Dei liberæ tribuuntur tanquam aliquid extrinsecum Deo, & adventitium, & nihilominus actiones Dei liberas nemo dicit Attributa.

PRÆMITTO 3. *Quidnam sit genus ponendum in definitione Attributi?* Communiter illud genus dicitur esse Perfectio simpliciter simplex. Sed hoc ipsum quærendum restat: Quid sit Perfectio simpliciter simplex?

EXPLICAT I. Scotus in 1. dist. 6. Q. 1. quod scilicet sit perfectio, quæ in unaquaque re considerata, sub ratione Entis, est, melior ipsa, quam opposita & incompensibilis illi; & ita equo sub ratione Entis considerato, melius est rationcinari, quam huiusmodi, quamvis equo ut equo, melius sit huiusmodi. Hæc explicatio: NON SATIS.

FACIT PLENE: quia ex vi illius sequitur, nullam dari perfectionem simpliciter simplicem excepta Divinâ: Quia rei sub nomine Entis perfecta, melius esset esse Deum, quam creaturam; Jam autem si de creaturis vere dicitur Essentia, Existentia, Entitas, &c. similia; Quamvis hæc in Deo excessivissimè reperiatur, cur non reperiatur etiam formalitas perfectionis simpliciter simplicis? Et certè si nulla creatura perfectio, est perfectio simpliciter simplex, rectè definiretur, quod sit perfectio Divina. Rursus dicere, quod equo sub nomine Entis spectato sit perfectius

R. P.
I. H. MŁOD
Zianowski
Tom. I. et Z.
ID. VI

esse intellectualem, quam hinnibilem, nihil explicat: Nam ut dicatur equo sub nomine Entis spectato, meliorem esse hanc perfectionem præ illa, debet retineri adhuc in illo subiecto, hoc est equo, ratio equi; Si enim illud subiectum depuratur à ratione equi, non debet dici quod equo sub nomine Entis sit melior illa perfectio, sed quod Enti sit melior: & sicut Ens, quod in sententia Scoti est univocum extra genus, non dicit nullas differentias; Ita si illud Ens non retinet rationem equi, non debet dici, quod equo sub ratione Entis, sed quod absolute Enti sit melior. Quod si accipiatur equus sub ratione Entis; Ita tamen ut involvat rationem equi, nullo modo potest dici melius esse illi rationale, cum non possit dici melius esse illi illud, quo esse illius destruitur.

NE QUOD valet, si dicas cum Arriaga. Quod si per impossibile equus maneret equus, & rationaretur, perfectius hoc illi esset, quam hinnire.

CONTRA enim reddit argumentum factum. Tollitur omnis perfectio simpliciter simplex creata, & forte ponitur suppositio destruens seipsum.

EXPLICAT 2. Amicus. Quod nomine perfectionis simpliciter simplicis veniat perfectio, quæ cum nulla alia perfectione majori, vel æquali repugnat.

NON SATIS FACIT hæc Explicatio, adhuc aliquid inexplicatum relinquit: Quia videtur procedere nonnisi per conceptum secundatum: Debet enim ostendti aliquid prius ex quo emanet, non repugnare cum majori, vel æquali perfectione. Deinde solæ perfectiones incretae erunt perfectiones simpliciter simplices: Quia quæcunque, creatæ excludent majorem perfectionem, hoc est, Divinam.

EXPLICAT 3. S. Anselmus. In Menol. c. 13. quod sit perfectio, quæ in unoquoque est melior ipsa, quam non ipsa. Hæc Explicatio

NON SATIS FACIT plenè; quia explicat dictam perfectionem restringit ad Subiectum, quod etiam indicat illa particula in unoquoque: Ergo non attingit secundum se spectatam perfectionem simpliciter simplicem: Pone enim impossibile esse Subiectum cuius illa sit, nunquidne definitivus conceptus illius formari non poterit? Et si impossibili materia prima potest definiri forma; Utpote quæ primò essentialiter non dicit respectum ad materiam, cur non potest definiri perfectio simpliciter simplex?

Nihilominus propter Auctoritatem, S. Doctoris, retinenda videtur prædicta explicatio, dempta particula in unoquoque; Ne restriktè ad Subiectum definitur, præcipue cum aliis locis sine addita hac particula definitæ eandem perfectionem 3. Doctor. c. 5. Prologii apud Quiros q. 14. a. 2. ita ut sensus sit: Perfectio simpliciter simplex est illa, quæ tam excellentem connexionem suorum prædicatorum importat;

ut perfectione sua, nullam involvente imperfectionem, in illa quā tali, superet perfectionem aliis non naturæ secum consistere perfectionis;

Quamvis illa alia formalitas importet adhuc perfectionem. Sic v. g. Omnipotentia est perfe

ctio simpliciter simplex: Quia dicit excellentiam, quā superat Aliquipotentias, seu determinatas potentias agendi, quæ non possunt consistere cum ipsa Omnipotentia: Omnipotens enim non potest dici Aliquipotens, ipsa connexione excellentium prædicatorum, fundante illam disconsistentiam perfectionum. Ubi ut vi

des, perfectio simpliciter simplex explicatur per ordinem ad oppositionem non vitio: Quia multæ sunt perfectiones, quæ non habent oppositum sibi, quod sit vitium, qualis est v. g. Immensitas, Ubiquitas, Infinitudo, &c. similia; Sed ex

pliatur per ordinem ad perfectionem minorrem, aliquo modo ad idem genus spectantem. Cujus RATIO est: Quia nisi ita spectetur perfectio simpliciter simplex, nullæ erunt perfectiones simpliciter simplices in Deo, vel illa, quæ sunt sine controversia perfectiones simpliciter simplices, non erunt perfectiones simpliciter simplices: quod ipsum probatur, quia vel lumen

perfectiones Div. simul cum Deitate, & sic nulla erit melior alia: Quia nec Deitas, illas ingrediens, est melior in una, quam in alia. Quod si sumuntur præcise à Deitate: Si comparentur ad perfectiones etiam disparatas, sola infinitas erit perfectio simpliciter simplex, non verò misericordia, justitia &c. quia hac solā non datur quidquam inter Attributa melius: Immo si com

paretur misericordia, utpote aliquid de linea intentionali, attributaliter accepta, ad immensitatem, immensitas quæ est de linea imperfectiori, non erit perfectio simpliciter simplex. Nec etiam debet sumi perfectio simpliciter simplex per oppositionem ad oppositum; Quia oppositum illius non debet esse perfectio: Quia potestas prædestinandi, & potestas reprobandi sunt

perfectiones simpliciter simplices: & tamen sunt ad opposita. Nec debet sumi perfectio simpliciter simplex in hoc sensu, quia est melior, quam ejus negatio: Alias omnis perfectio, quæ

Perfectio est, est simpliciter simplex: Quia omnis est melior, quam ejus negatio. Postquam enumerationem restat id unum dicere, Perfectio simpliciter simplicem desum ex excellencia prædicatorum non involventium imperfectionem, comparata ad aliam perfectio-

nem minorem, ejusdem quodammodo rationis.

INFERES 1. Cur prædestinatio, reprobatio, & omnes actiones Dei libertæ non sint perfectio simpliciter simplex: Quia scilicet non

sunt meliores ipsæ: Et sicut v. g. voluntas ineficax salvandi omnes quæ datur, non est melior voluntate salvandi nonnisi aliquos. Item quod

habet rationem Attributi, deber habere rationem emanati, & completivi quodam modo, jam autem

QUÆSTIO I.

An distinguantur Attributa formaliter ex natura rei ab Essentia.

A Bhinc dicenda usque ad finem disputatio-
nis manca omnia erunt, sine notitia eo-
rum, qua fusè Tract. de Distinct. dicta sunt in
Metaphysica. Ad presentem quæstionem
quod attinet, affirmant Scotistæ, negant Thomistæ: Quia verò aliqua admissa hac distinctione
in Creatis, negant eandem in Divinis, libet hinc
commemorare doctrinam mei in Theologia
Magistri, Prioris Venceslai Daroroski virti omnium
talentorum, in Provincia nostra qui eam &
in Creatis, & in Divinis tenuit.

INFERES 2. Personas in Divinis non
esse perfectiones simpliciter simplices, aut quæ-
cumque constitutiva earundem, itemque rela-
tiones &c. quia personæ sunt termini substanti-
ales in creatis, in quibus non se habent per mo-
dum attributorum, sed supponuntur esse ante-
quam intelligentia attributa, velsi hæc supposi-
tion non concedatur, nunquam habebunt plus,
quærationem termini; Ergo idem dicendum
est de personis Divinis: quidquid in oppositum
dicat Ariaga.

INFERES 3. Existentiam non esse eti-
am nominandam perfectionem simpliciter sim-
plicem attributalem: Ratio. Quia illud non
potest habere rationem Attributi, quod pro illo
priori, pro quo supponitur prior esse Essentia At-
tributis, jam supponitur esse: Nam pro illo priori,
sunt nonnulli priora Attributis; Sed pro illo priori,
pro quo supponitur Essentia Attributis prior,
jam supponitur Existentia: Quomodo enim Es-
sentialia, quæ nondum intelliguntur extra causas po-
tia, poterit intelligi emanans Attributa?

PRÆMITTO 4. *Quenam sit Differentia
quærenda in definitione Attributi?* Commodissi-
mè hæc ponetur, quod emanet ex Essentia in a-
supposita: Per hanc enim differentiam distin-
guetur sufficienter ab omnibus, quæ non sunt
Attributa. Unde jam definies Attributum, quod
sit Perfectio simpliciter simplex emanans per
modum proprietatis ab Essentia in actu posita.

PRÆMITTO 5. *Divisionem Attributo-
rum, & quia omnis divisio incipit ab Esse, & non Es-
sere, dividuntur in positiva, & negativa. Positi-
va sunt, quorum formalitas objectiva importat
aliquid per modum Entis. Negativa è contra.
Sed in negativis non est attendendum: An signi-
ficentur termino positivo: Quia alias etiam te-
nentur essent quid positivum, utpote termino
positivo significare; Sed debet attendi ad ipsam
formalitatem objectivam. Ad quod etiam est
attendendum in formalitatibus positivis: Quia
hæc etiam possunt interdum negativo termino
exprimi. Rursus dividuntur in Attributa Di-
vina & Creatura, transcendentia, & non transcen-
dentia: Quæ in suppono explicata in Philoso-
phia &c. &c.*

DIFFICULTAS I.

*Proponitur modus defendendi distinctionem
Scotisticam in Divinis.*

DOCEBAT 1. Prædictus Magister, quod
distinctionis Divinorum Attributorum
detur fundamentum. Tum quia, si Attributa
non aliud essent, quæm sola nomina, vel conce-
ptus nostri, quos formamus de illis, verum esset
dicere: Attributa Divina non sunt in Deo. Item,
Intellectus noster facit Attributa: quod utrum-
que falso est. Tum quia nemine cogitante
verum est dicere: Deus misericordia miseretur,
quod non esset verum nemine cogitante, si mi-
sericordia non datur nemine cogitante. Tum
quia id docet S. Thomas in 1. d. 22. q. 1. a. 3. ad 4.
Sed subiectum Thomistæ ratione nostra non
fieri, sed distingui Attributa.

DOCEBAT 2. Inter Attributa quæ Di-
vina sunt, sive comparentur inter se, sive cum Es-
sentiæ, non dari distinctionem nemine cogitan-
te, idque probat rationibus, quas etiam tan-
gunt Recupitus, Ruiz & Amicus. Dogmatis
prima RATIO est ab Auct. & testimonio DD.
Primum est D. Aug. in quæst. de Trinit. Deus,
inquit, quo est, vivit, & ex eo quo vivit, intelligit,
ex eo, quo intelligit, potest, & ex eo, quo potest, est:
Quia simplex Deitatis natura unum habet esse, vi-
ver, & omnia posse. Ubi particularia Quo, ut ob-
servat Amicus, importat rationem formalem,
per quam res est, ergo ulterius nec vivit, nec po-
test, nec est, per rationem formalem aliam. Si-
milia habet lib. 15. de Trin. c. 5. Secundum te-
stimonium est S. Dion. de Div. Nom. c. 5. ubi
inter alia dicit: Naturam Divinam simplicitate o-
mnem duplicitatem excludere, ubi per ly omnem du-
plicitatem, videtur excludere omnem omnino
distinctionem actualem; Arbitrarieque restrin-
gentur dicta verba, ad negandam nonnulli distin-
ctionem realem. Confirmatur ex Conc. Rhem.
sub Eugen. 3. ubi definitur, quod de Deo non so-
lum posse dici, quod sapiens sit, sed etiam, quod sapi-
entia sit. Jam verò nulla ratio formalis, actuæ

parte

R. P.
H. MŁOD
Zianowski
Tom. I. et Z.
D. VI

parte rei distincta ab aliquo, potest sic de illo verè prædicti, à quo distinguitur actu.

SE CUNDA RATIO est ex illo principio dicitur: *Omnia quecumque in Deo sunt, & non dicunt oppositionem relativam, sunt unum à parte rei.* Quo principio utitur S. Ansel. lib. de Incarn. Christi D. & Epistola de Process. Spiritus S. in quo fundamento ponitur hoc argumentum: Quod inter absoluta, qualia sunt Attributa in Deo, non solum est unitas, sed & summa unitas: quælibet enim perfectio in summo Ente, est summa; Non esset autem summa in Deo unitas, nisi esset exclusiva omnis pluralitatis actualis, adeoque etiam distinctionis actualis formalis.

TERTIA RATIO est. Quia essentia Divina debet esse illimitata non solum in omni genere perfectionis possibilis, verum etiam in modo eam continendi; Atqui non implicat eas contineri in Essentia Divina actu & formaliter, & hic modus continendi est perfectior, ergo. Hæc eadem ratio sic aliter proponitur. Essentia Dei debet esse in sua ratione formalis, illimitata simpliciter: sicut enim de ratione Entis creati est limitatio, ita de ratione Entis increati illimitatio. Et certè si à Deo creatur calor infinitus, licet in illo genere esset infinitus, nihilominus esset limitatum quid simpliciter: Ergo apparet, quod Essentia Divina debeat esse illimitata simpliciter. Sed nili Attributa Divina continerentur à parte rei formaliter in Essentia Divina, Essentia Divina non esset in sua ratione formalis illimitata simpliciter. Ergo. Minor probatur, quia omnia Attributa sunt de conceptu intrinseco illimitationis simpliciter. Ergo si Essentia Divina est illimitata in omni perfectione simpliciter, debeat includere essentia liter, seu formaliter Attributa. Antecedens probatur: Quia si infinitas, seu illimitatio simpliciter includit in suo conceptu formaliter omnes perfectiones simpliciter, limitationem diceret, si vel unā careret. Ergo. Quod autem docebat de Essentia includente Attributa, idem docebat de inclusione Attributorum ad invicem: Quia Sapientia Divina per omnes est illimitata in genere Sapientiæ, adeoque imparicipata; sibique formaliter Divinitatem identificans, consequenter & reliquias perfectiones.

DOCEBAT 3. Quamvis inter Essentiam, & Attributa quæ Divina sunt: Itemque Attributa inter se quæ Divina, nulla sit distinctione formalis ex natura rei; Esse tamen distinctionem inter illa, quatenus dicunt rationes analogicæ cum creaturis communes: Adeoque Sapientiam ex vi Sapientiæ ut sic, non esse Essentiam ut sic, nec Essentiam ex vi Essentiæ, esse Sapientiam ut sic.

RATIO 2. hujus dogmatis est. Ratio formalis Sapientiæ Divinæ secundum vim, seu naturam suam peccata, non est à parte rei nomine cogitante Essentia Divina &c. Ergo Sapientia ex vi Sapientiæ est distincta nomine cogitante formaliter à parte rei ab Essentia Divina: Hoc enim intelligitur nomine distinctionis ex natura rei in præsenti. Antecedens probatur: Quia si ratio formalis Sapientiæ ex vi & natura Sapientiæ, esset Essentia Divina, ubiunque esset vis, & ratio formalis Sapientiæ, ibi esset Divina Essentia, quod dicere non potest; cùm reperiatur in Angelis & hominibus ratio Sapientiæ, sine Essentia Divina. Sequela autem illa probatur: Quia nihil potest sine ratione formalis consistere, sed ratio formalis debet semper comitari id, quod constituit, tēu cujus est ratio formalis.

SECUNDA RATIO est. Ex Aut. S. Thomas, qui in Apolog. quam facit pro Petro de Tarantia, delato ad Magistrum Ordinis, quod distinctionem entitativam admitteret inter Attributa, sic mentem illius explicat: *Bonitas, inquit, Divina, est Sapientia Divina, ex hoc, quod est Divina, non ex hoc, quod est bonitas, neque ex hoc, quod est Sapientia, est bonitas; Hoc autem pertinet ad rationem bonitatis, & Sapientiæ, scilicet, quod competit bonitati in quantum est bonitas, & Sapientia in quantum Sapientia.*

RESPONDEBIS 1. cum Recupito. Sapientiam secundum vim seu rationem formalis Sapientiæ spectatam non dari à parte rei, sed solum talem ab intellectu concipi.

CONTRA EST. Eodem Magistro arguente: Quia sicut naturæ rerum & Essentiæ, Ita rationes formales dependent ab Intellectu nostro, sed independenter ab omni Intellectu quælibet res habet, quod sit talis vel talis naturæ: Neque enim ex eo dicitur esse talis: Quia concipitur esse talis, sed potius ideo talis concipitur, quia de se est talis: Intellectus siquidem noster, qui extrinsecè objecta afficit, non habet potentiam ad eorum rationes formales intrinsecas, vel constitutas, vel ita immutandas. Addebat, hanc responsionem imaginatione labore, dum terminum à parte rei pro eodem sumit, quod est entitativè & realiter, cum tamen negationes, privationes & similia, dentur à parte rei, & nemine cogitante; Nec tamen sunt Entitates reales.

RESPONDEBIS 2. Quod illæ rationes distinguantur non nisi fundamentaliter, & virtutaliter.

CONTRA EST. Tum quia homo à parte rei convenit cum bruto in animalitate, & secundum rationalitatem actu differt à bruto. Deus item per suam Sapientiam actu convenit cum Sapientia humana, & per Divinitatem actu differt; Jam autem convenire, quod est actu à parte rei, & differre, quod est itidem actu à parte rei, non possunt esse termini idem formaliter actu à parte rei; Alioqui idem & ratione ejusdem, & esset tale, & non esset tale. Tum quia, si animalitas, & rationalitas, item ratio communis

Disputatio II.

35

uis sapientie in Deo reperibilis, & Deitas, non
alii actu à parte rei distincta, non possent ad-
ferre actuali differentiam, vel convenientiam.
Tum, quæ rationes objectivas diversis defini-
tionibus adequatis definibiles, sicut non potest
intellexus facere intrinsecè diversas; Ita nec po-
git facere actu diversas, cum non possint esse
acti diversi, nisi sint intrinsecè diversæ: Quid-
quid enim est diversum per differentias effen-
tiales, vel perrationes intrinsecas definibiles, est
intrinsecè actu diversum, ut patet ex Arist. c. 1.
de Subst. &c. 5. Metaph. c. 9.

Quia vero communiter urgeri solet, quod
ex hac distinctione sequatur compositio in Deo,
ita huic difficultati occurrebat.

Distinctio ex natura rei nullam ponit in
Deo multiplicitatem, ex qua sequatur aliqua
compositio in Deo; Ergo ex distinctione con-
cilia, nulla sequetur compositio in Deo, sim-
pliciter eiusdem repugnans. Cons. clara est:
Quia nulla compositio fieri potest ex Unitate,
sed fieri debet ex pluralitate; proinde si nulla po-
natur dualitas, v. g. simplicitati Divinae repu-
gnans, sequitur nihil ponit, ex quo sequatur com-
positio. Ant. probatur; Quia ex concessis di-
stinctio asserta solum ponit in Deo multiplicita-
tem rationum, secundum vim suam definibilem;
Sed ex tali multiplicitate nulla sequi potest co-
mpositio, quod dicit probabat. Tum, quia quæ-
libet compositio sit ex multiplicitate Entium,
vel Entitatum, rerum vel realitatum, ut adver-
tens videbit. Tum, quia pluralitas rationum
definibilium si deberet facere compositionem
in Deo, deberent prædictæ rationes inter se esse
formaliter indistinctæ: Neque enim una ratio
intelligibilis posset aliter componi cum altera,
nisi ex duabus rationibus formaliter distinctis,
foret una formaliter indistincta. Atqui hoc à
parte rei in ipsis rationibus repugnat: Implicat
enim ut aliquaratio, quæ semel est diversa defi-
nitione definibilis ab alia, sit postea eadem defi-
nitione definibilis; Cum terum Entitatem nullo
modo immutari possint. Addebat deinde; Li-
cet quælibet ratio intelligibilis in Deo existens,
sit realissimè à parte rei ipse Deus, tamen non
quælibet ratio intelligibilis in Deo, est à parte
rei, ratio intelligibilis Deitatis; Siquidem Deus
convenit à parte rei saltem analogicè cum crea-
turis in multis rationibus intelligibilibus: Non
tamen convenit cum creaturis, in Divinitate.
Neque valer, si dicas, quod ratio definibilis, vel
intelligibilis est etiam alia definibili, vel intelli-
gibili distincta, est aliqua Entitas: Ergo multipli-
citas talium rationum importabit pluralitatem
Entitatum, adeoque compositionem; Non in-
quam valer, si id dicas: Est enim prædicta con-
sequencia similis huic. Modus uteat distinctus
modaliter, à re, cuius est modus, est realiter mo-
dus; Ergo modus ut est distinctus modaliter, à

re, cuius est modus, est distincta res realiter, à re,
cuius est modus.

Hæc & plura attulerat dictus meus Magi-
ster in hac materia, sit

DIFFICULTAS II.

Examinantur Impugnations hujus
sententiae.

PLura argumenta, quæ contra hanc senten-
tiæ adferri possent, soluta sunt alibi, præci-
pue ubi quæsumum est: An præcisiones objecti-
væ dentur actu nemine cogitante. Insuper ve-
niunt examinandæ alia rationes. Martinon
hic d. 3, à n. 8. proponit sua argumenta.

I. ARGUMENTUM est ab Auct. Lateran.
sub Inno. 3. c. 1. de summa Trinit.

RESPONDERI potest, quod illo loco,
decisio sit tota ordinata ad negandam distin-
ctionem realem: Quia est ordinata ad negan-
dam distinctionem, secundum quam possit Pa-
ter unam partem substantiæ communicare, non
communicatæ altera; Hoc autem arguit distin-
ctionem realem. Et ex allatis dici posset, ne-
gari hanc distinctionem inter Essentiam, & At-
tributa quæ Divina sunt, non vero si sumantur se-
cundum rationes communes: Quamvis autem
Lateran: negat esse in Deo quaternitatem, ne-
gat non nisi quaternitatem, distinctionem realiter,
idque colligitur ex verbis ejusdem: Quia
negat quaternitatem vi cuius Pater, Filius, &
Spiritus S. non sint eadem res, hoc est eadem
substantia, Essentia, sive natura Divina; Non ne-
gatur autem pluralitas rationum definibilium
Deo & Creaturis communum. Affirmatur
que inibi Divina Essentia est simplex omnino,
scilicet quæ Divina est, non vero secundum ra-
tiones communes. Et licet omnis distinctio
Entitatum repugnet omnimodæ simplicitati;
Sed non repugnat omnimodæ simplicitati, mul-
tiplicitas rationum definibilium.

INSTANT idem. Omnis distinctio quæ
est vere & à parte rei, est realis simpliciter. Ar-
qui per oppositos distinctio Attributorum Divi-
norum, est vere & à parte rei: Est enim tota,
quanta ante omnem operationem Intellexus.

RESPONDETUR. Hoc argum. ab Hurta-
do primùm propositum, à Recentioribus im-
pressis usurpatum solvi commode possit, quod
distinctio ex natura rei sit distinctio realis, in
quantum reale opponitur ficto, vel ei quod est
per solam rationem, quomodo tenebræ sunt
quid reale: Non enim est ficta, vel per solam ra-
tionem posita negatio lucis: Sed non est realis
simpliciter; Hoc est inter membra, quæ sint res,
aut plus quam formalitates, definibilitates, &
conceptibilitates objectivæ diversæ.

Hic idem medius terminus sic aliter proponit
ur. Est contradicatio in terminis, dicere il-
lam

R. P.
H. MŁOD
Ziadowski
Tom. I. et Z.
D. VI

lam distinctionem, quæ est actu à parte rei inter duo physicæ existentia, non esse physicam: Nam quæ sunt physicæ, & secundum id quod sunt, distinctiona sunt necessariæ physicæ: Quia esse physicum unius, non est esse physicum alterius.

Sed neque hoc argumentum urget: Imponit enim quod esse physicura unius Attributi, non sit esse physicum alias Attributi; Cùm dicatur, illas formalites esse sibi identificatas realiter, ubi ulterius. Advertendum est. Distinctiones esse has propositiones, quod illa distinctione sit inter duo physicæ existentia, & alia hæc, quod sit inter physicæ duo, physicæ existentia. Hæc posterior involvit distinctionem realem à re, illa prior non involvit, sed solam distinctionem formalitatem, & definitibilitatem in una re physica existentium.

Ad probandum, quod distinctione Scotistica sit ipsissima realis, usurpat idem hunc medium terminum. Omnis distinctione, quæ est immediatè vi alicujus actionis physicæ, est physica, actio enim physica, non potest nisi ad aliquid physicum immediatè terminari; Atqui distinctione inter Essentiam, & Proprietates personales, Filii, & Spiritus S. est immediatè vi alicujus actionis physicæ; Nempe vi generationis, & spirationis activæ, ceteraque omnia Attributa Divina, si distinguuntur in re ab Essentia, debent ab ipsa produci per aliquam realem & physicam actionem: Ergo, si inter illa est distinctione à parte rei, erit illa physica, utpote existens immediatè vi alicujus actionis physicæ.

Sed hic medius terminus in principiis Scotistarum non urget: Quia illi actionem physicam non distinguunt nisi formaliter ex natura rei à causa, & effectu. Negabunt item produci illa Attributa, vel Divina, vel creata, physicæ, prout physicæ importat aliquid reale à re. Nec concludit hoc argumentum in principiis aliorum: Multi enim docent motum esse actionem physicam; Et tamen ubi, quod est terminus, non esse physicæ distinctionem; Conservatio in aliquorum Sententia est modus; Respondens tamen illi duratio, est mera formalitas. Denique dici posset, quod id quod est immediatè vi alicujus actionis physicæ, respectu illius actionis debet etiam, vel possit distinguiri physicæ; Sed non est necesse, ut omnia contenta in illo termino, sint distinctione physicæ inter se; Ita v. g. in sententia modalium distinguuntur anima ab actione creativa. Inde tamen non sequitur, eandem non possibili identificare intellectum; sic nec erit necesse physicæ distinguiri proprietates notionales vel absolutas à persona; Quamvis persona sit terminus physicus, actionis generativæ.

2. ARGUMENTUM ejusdem est ex Auct. Rhem. ubi definitur contra Gilbertum: Non esse dividendum inter Deum, & Deitatem, inter personam, & naturam; & tamen si ponatur hæc distinctione, sequitur illa divisio.

RESPOND. S. Thom. I. p. q. 28. a. 2. *Quod scilicet Gilbertus distinctionem realem voluerit in Deum invehere; unde concludens S. Thom. in Corpore, & sic manifestum est, inquit, quod relatio realiter existens in Deo, est idem Essentia, secundum rem, & non differt nisi secundum intelligentiationem: Quæ intelligentiæ ratio non potest commode accipi pro actu Intellectus. Sed dicent illi, quod sit accipienda pro formalitate objectiva. Eodemque modo explicanda sunt reliqua quæ adducuntur ab eodem ex SS. PP.*

3. ARGUMENTUM ejusdem est. Quia si Attributa distinguerentur inter se, vel essent sine ordine originis, vel alia ab aliis? Si primum; Quænam illorum esset conjunctio? Quomodo per se, aut unde convenienter Essentia? quomodo non erunt multa Entia à se? Si autem dicatur secundum, ergo contra Catholicam doctrinam admittetur in Deo, realis originatio multiplex præter origines personarum.

RESPONDE TUR retorquendo arg. & quærendo: Antisibilitas sit sine ordine originis ad rationale vel non? Si primum, unde convenienter Essentia? Si secundum; Ergo distingueretur realiter, ergo præter ordinem generationis, vel productionis à Deo & generantur, dabitur adhuc alia originatio. Directè autem dici potest, esse illic ordinè ex natura rei, licet non sit ordo physicus realis; Omnia autem illa Attributa erunt in re à se, sed non formaliter ex natura rei: Quia definitio aseitatis, non est ut sic definitio v. g. Sapientia.

4. ARGUMENTUM ejusdem est. Si datur in Deo prædicta distinctione, sequeretur potentiam, quæ Deus potest producere leonem, à potentia, quæ potest producere hominem, distinguiri ex natura rei, & sic de reliquis. Seq. prob. Ideò animalitas, & rationalitas distinguuntur ex natura rei: Quia non ubiunque est animalitas, illic est rationalitas; Sed etiam non ubiunque est potentia leonis, est productiva potentia hominis: Est enim in leone productiva leonis, non hominis. Ergo. Non potest autem dici, has potentias in Deo esse distinctiones ex natura rei: Quia daretur in illo actu infinitum infinitarum potentiarum, pro diversitate terminorum infinitorum. Ad creatu autem sic idem applicari potest. Petrus haber potentiam ad producendum Paulum, & alia individua, se excepto; Joannes autem haber potentiam ad producendum & Petrum, & Paulum, se excepto &c. Ergo in Petro v. g. potentia producendi Paulum distinctione est ex natura rei à potentia, quam habet Joannes producendi eundem Paulum: Quia non æquabilem habent conjunctionem: Nam Joannes ita potest producere Paulum, ut non possit se Petrus autem potest producere & Paulum, & Joannem &c. quis autem dicaret illas potentias esse ex natura rei distinctiones, quin hoc ipso concedere deberet, infinitum actu?

RESPON-

Disputatio II.

37

RESPONDETUR. Non paucos Aucto-
res concedere infinitum formalitatum in rela-
tione di veritatis; Quamvis de cetero reali-
tatem infinitum, negent. Sed manumissa hac
sententia, dici potest, esse illas infinitas, auctu di-
finitus ex natura rei, sed non auctu infinitas: quia
proportionantur suis terminis, quos poterunt
prodacere, & secundum illorum infinitatem in-
finitantur; & tamen illi termini non sunt auctu,
sed in categorymaticè infiniti. Et sicut in sen-
tentia communiori dicitur, partes in continuo
esse auctu, quoad Entitatem; non tamen auctu di-
finitas: ita posset dici, illas potentias esse auctu
distinctas, sed non infinitas auctu.

3. ARGUMENTUM ex variis rationibus,
quis excogitavi Perez. RATIO I. est. Pon-
amus, quod fluit Sapientia ab Essentia, & distin-
guatur ex natura rei, hoc ipso Essentia Divina
non distinguitur ex natura rei à sua Sapientia: Si
enim distinguitur ex natura rei, & fluit ex illa Sa-
pientia. Ergo Essentia Divina, quæ est absolute
prima Essentia, dedit totam perfectionem suæ Sa-
pientie, & à sola illa fluit. Sed principium adæ-
quatum non dat perfectionem, quam non præ-
habet, loquendo de perfectione simpliciter sim-
plici. Ergo Essentia Divina includit in se totam
perfectionem Sapientie Divinæ.

RESPONDETUR. Hoc Argum. probare
multum. Accipiamus emanationem physi-
cum caloris ab igne, qui est principium adæqua-
tum caloris, & non dat perfectionem, quam non
præhabet; nunquidne jam simpliciter identi-
ficab; sibi ignis calorem? & sic de aliis eman-
ationibus. Quod si dicas emanationem illam
in aliis tribuunt generanti. Hoc non: Quia quam-
vis tribuatur generanti; de facto tamen perfici-
tur per influxum immediatum solius illius Sub-
stantie.

Neque dicas. Propositionem assumptam
procedere de emanatione perfectionis simpli-
citer simplicis: Unde enim hoc scitur; immo in-
telligere, velle, pro potentia sumpta, in senten-
tia identificante potentias animæ, emanant ab
anima, quæ in ante non præsupponitur esse for-
maliter intellectus. Directè responderi po-
test, quod principium adæquatum, licet non pos-
sit dat perfectionem, quam non habet radicaliter,
& in vi emanandi; potest tamen dare, quam
non habet formaliter, sive illa emanatio sit or-
dinis physici, sive metaphysici.

2. RATIO ejusdem est. Non est sapien-
tia formaliter, quæ non est primò, & per se exclu-
siva defectus insipientiæ; & est formaliter sapi-
entia, quæ est ita exclusiva. Sed nulla
formalitas supponens Essentiam Divinam, tan-
quam distinctam ex natura rei, potest esse ratio
primò, & per se exclusiva insipientiæ: supponit
enim Essentiam, quæ ipsa est exclusiva omnis de-
fectus, quæ a deo insipientiæ, ergo Essentia Di-
vinæ est formaliter Sapientia.

RESPOND. Esse exclusivum insipientiæ,
primo sub formalitate præcisa sapientiæ forma-
lis, seu quæ forma est, convenit soli Attributo e-
manato; primò autem esse exclusivum insipientiæ,
sub formalitate radicis, convenit ipsi Essentiæ
Divinæ; ad eum planè modum, quo forma-
liter primò oppotuit frigori calor, radicaliter
autem primò, ipse ignis.

Urget etiam argumentum, quod illa di-
stinctio foret realis. Sed hæc ratio supra est so-
luta, & quidem accommodatè ad principia ipsius Perez: nam etiam ille d. s. n. 27. dicit, quod
quando prædicatur de peccato, quod sit à parte
rei, affirmat ipse sensum hunc esse, quod peccato
non sit in se malitia, sed non esse hunc sensum,
quasi malitia ipsius, sit reale quid.

3. RATIO ejusdem: Formalitates Divi-
næ relativæ non distinguuntur ex natura rei, Er-
go neque Atributa. Ant. Prob. Formalitas
relativa Patris, tantum habet identitatem, sim-
pliciter loquendo, cum Essentia Divina, quan-
tam habet ipsa Essentia secum, quod ipsum prob.
Tam est perfecta paternitas per Deitatem sibi
communicatam, quæ est perfecta ipsa Essentia:
est enim à parte rei ipsemet Deus; esse au-
tem Deum, est esse infinitè perfectum; Ergo
cum Essentia non sit magis, quæ infinitè perfe-
cta, etiam paternitas talis erit. Quod si habet
eandem perfectionem, etiam habebit tantam
unitatem secum Essentia: quantam illa secum:
nam impossibile est, per aliquam perfectionem
communicatam, aliquid esse tam perfectum,
quæ est perfectum ipsum communicatum; ni-
si habeat perfectissimè sibi coniunctum ipsum
communicatum: Si enim non esset illi æque per-
fectè coniunctum, jam eo ipso careret aliquanta
tione, illa perfectione.

RESPONDETUR. Hoc argum. in primis
multum probare; probat enim tam perfectè es-
se identificatam albedinem parieti, quæ illa
met ipsa sibi, idque idè: Quia tam perfectè al-
bedo disgregat visum, quæ paries albus: Si au-
tem habet eandem perfectionem disgregandi
visum, hoc ipso eandem habet Unitatem: Si e-
nim non haberet eandem Unitatem, hoc ipso
non tam perfectè disgregaret. Deinde argu-
mentum idem probaret, quod natura & paterni-
tas ne virtualiter quidem distinguantur: Quia
natura à seipso non distinguitur, ergo & paterni-
tas. Directè autem ad argum. dici posset,
paternitatem habere identitatem simpliciter
cum natura, hoc est realiter; Sed non habere
identitatem simpliciter ex natura rei, quasi verò
ex natura rei prædicatum, quod dicit natura ex
natura rei, dicat etiam paternitas. Stando e-
tiam in phrasí supra allatæ doctrinæ, dici posset,
paternitatem secundum quod Divina est, æque
esse perfectam, ac Deitas; Sed non paternita-
tem ex natura rei spectatam.

D 4. RATIO

R. P.
H. MŁOD-
ZIENOWSKI
Tom. I. et Z.
D. VI

4. RATIO ejusdem est. Quā probat Intellectionem non distingui ex natura rei ab Es-
sentiā. Principium primum, & radix prima om-
nium, formaliter includit sapientiam & Intel-
lectionem. Ergo sapientia non potest esse ex na-
tura rei distinguita ab Essentiā Divina. Conseq-
uitur perplicua: Quia natura Divina est prima om-
nium radix. Ant. prob. Si prima omnium ra-
dix non includeret formaliter sapientiam, totus
ordo attributorum à prima sua radice, cæca
quadam ratione proflueret; Hoc autem est im-
possibile: Si enim ordo Creaturarum, & ordi-
nem, & sapientiam in prima sui origine ostendit,
multò magis id habebit ordo Attributorum Di-
vinorum.

RESPONDETUR. Hoc argum. non proce-
dere secundum principia proponunt: Non e-
nī negat ipse aliquem esse illic ordinem, qui
non sit factus; Hunc autem ordinem Scotistæ ap-
pellant ordinem ex natura rei. Et secundum
allata principia dici posset: Nullum esse ordinem
inter Attributa secundum quod Divina sunt;
Esse tamen si spectentur Attributa ex ratione
sua communi, secundum quam intelligere, prae-
cedit velle. Neque jam inde sequitur, cæco
modo unum Attributum fluere ex alio: Nam
hic effluxus ne sit cæcus, non debet esse physi-
cus, sed ex natura rei, quem nos appellare sole-
mus, secundum subsistendi consequentiam.

DIFFICULTAS III.

Impugnatur Distinctio Scoti- stica.

Aliquot argumentis est impugnata hæc sen-
tentia in Philosophia tam in materia Di-
stinctionum, quām in materia de Unitate uni-
versalis: Ubi inter alia urgebatur, hanc senten-
tiam concedere aliquid unius formalitati, quod ne
in sensu quidem reali convenit alteri: Nam v. g.
ex natura rei convenit naturæ esse aptam exis-
tere in multis, quod nec in sensu quidem reali con-
venit hæc sententia: Hoc autem dici non potest:
Tum, quia inducitur in aliis materiis oppositum
ostendit, nam rationalitas ex natura sei discutitur
in homine, quod, in sensu reali, etiam animalita-
ti convenit. Tum, quia si dicatur ex quo cun-
que prætextu unum prædicatur physicum, &
reale convenire intrinsecè unius formalitati, &
non convenire intrinsecè alteri identificata;
hoc ipso invenitur mysterium Trinitatis in crea-
tura, quod non nisi in hoc stat: Quia unius formalitati
intrinsecè convenit non communicari, vel non
producere, & alteri identificatae convenit intrin-
secè communicari, & producere. Hæc nunc ma-
numittimus. Sed insuper

1. ARGUMENTUM sit ab Auctoritate, quia
sententia à gravibus Auctoribus diversarum
scholarum & etatum & post suam plenam eno-

dationem censuratae teneri non debent; Talis
est distinctio prædicta: Nam Adamus Nominal.
in 1. d. 6. q. 1. conc. 3. ait clamare SS. contra Sco-
tistas. Matsilius dicit, SS. Doctores commu-
niter esse contra Scotistas. Dionys. Carthus.
vocat hanc opinionem novitatem oppositam
tam summis Philosophis, quām supremis Theo-
logis, esseque contrariam documentis Theolo-
gicis, & Philosophicis, quibus adde Greg. in 1.
d. 33. q. 1. a. 2. Ex Thomistis Zumel dicit, ne-
gare distinctionem Scotisticam, esse consonum
Fidei. Molina appellat illam parum, utam in
Fide. Valentia parum Fidei consonam. Aru-
bal non esse in Fide securam. Ruiz temerari
am hoc tempore. Granado hoc aeo rejicien-
dam. Amicus suspetam. Hoc tamen sit non
ad censuram scholæ subtilissimæ sed ad eruditio-
nem allatam, dicetque Schola subtilissima, hanc
ipsam censuram mereri censuram.

CONFIRMATUR. Quia quamvis Deci-
siones factæ contra Gilbertum, possint explicari
aliquæ, quod damnent distinctionem realem;
Tamen urgeri potest, quod videantur damnasse
etiam Scotisticam, idque ex eo loco: Quia in-
ter propositiones Gilberti damnatas erat hæc,
quod inter naturam, & personam non Mathe-
matica abstractione, sed Theologica ratione
quo modo divideret ratio. Vide Tom.
3. Conciliorum, Rhemensis Concilii p. 2. f. 59.
col. 1. lit. C. unde distinctio à Gilberto asserta
non erat rationis sola: Hæc enim est formalissi-
mè eadem cum Mathematica abstractione, cò,
quod procedat secundum intentiones, & ima-
ginationes nostras. Neque etiam erat illa di-
stinctio realis: quia in reali non quoquo modo
dividit ratio, sed absolute; & quia realis distin-
ctio non Theologicaratione, sed physice distin-
guit. Ergo debet esse illa distinctio actualis ex
natura rei. Rursus Albertus 1. p. q. 39. n. 2.
a. 1. ita refert sententiam Gilberti: Proprietas
nec Essentia est, nec persona, nec est propriè
tatis, sed ratio ex comparatione rei ad rem sum-
pta. Qui termini coincidunt cum illis, quod
hæc distinctio non sit realis à re, sed quod sit rea-
liter.

2. ARGUM. sit. Quod hæc iteratò (reli-
atis alii) proponi potest. Essentia à sapientia
& esset nemine cogitante distincta actu ex natu-
ra rei, & non esset: esset quidem ut supponitur,
non esset autem: Quia Objectum quod sit viabili-
tatis non est nemine cogitante, sicut & i-
psa abstractione non est nemine cogitante; sed Es-
sentia & sapientia distincta in Deo actu ex natu-
ra rei, sunt Objectum, quod sit vi abstractionis.
Quod ipsum probatur, quia illa Essentia sic di-
stincta, est Essentia secundum se spectata; Es-
sentia autem secundum se spectata est Essentia, quæ
est Objectum, quod sit vi abstractionis. Quod
ipsum probatur, quia illimetispi pro exemplo
termini abstracti metaphysici ponunt in Diale-
tica

hæc animal vel animalitatem ut sic, perteque exemplum aliud termini prædicti, si non est hoc. Tum, quia quodnam aliud Objectum responderet illi abstractioni? Tum, quia ab Essentia secundum se spectata, vel potest adhuc præscindere intellectus sapientiam, vel non potest: Si potest ergo adhuc illud Objectum, quod est Essentia secundum se spectata, prout secundum se spectata, dicit adhuc sapientiam: Ergo secundum se spectata non distinguitur à sapientia; Sed eam involvit, contra quām assumebas. Quod non potest à natura secundum se spectata præscindere sapientia. Ergo sic spectata est Objectum, quod sit vi abstractionis: Quia etiam Objectum illud, quod sit vi abstractionis est tale, ut non possit ab illo abstracti differentiæ, utpote quæ jam apponuntur abstractæ. Ergo ulterius tollis omnes præcisiones objectivas: debent enim pulchritudo beneficio actus intellectus præscindentes; Tu autem præcisionem ante omne opus Intellectus admittis. Plures huic argumento responsiones allatas refutari invenies in materia de Distinctione hac. Recentius.

RESPONDET 1. Quidam, quoad usum sibi non datur natura animalis ut sic nemine cogitante: Quia in suo usu & exercitio involvit aetum rationis, non tamen involvit aetum rationis in suo Esse.

CONTRA est, rum quia redit argum. factum. Objectum quod sit vi abstractionis non secundum in solo usu, sed & in suo Esse, involvit aetum rationis; Talis autem est natura, prædicto modo sumpta, ut probatum est. Tum, quia unde de hoc quod non nisi in suo usu & exercitio hoc Objectum involvit aetum rationis? Tum, quia Universale Logicum & in suo usu, & in suo esse pendet a ratione, ergo idem in præsenti dicendum.

RESPONDET 2. Alius, Præcisionem esse duplificem, Intrinsecam, & Extrinsecam; Intrinsecam in hoc consistit, quod prædicatur essentiale unum, non includatur in Essentia alterius, & hæc præcilio est nemine cogitante: extrinseca autem est, que provenit ab intellectu cognoscente unum fine alio, & hæc non est nemine cogitante.

CONTRA est, tum quia non datur ullum cognitum intrinsecum, & aliud cognitum extrinsecum; Ergo nec datur duplex abstractum: cuius enim termini genus non datur nemine cogitante, illius termini etiæ species non datur nemine cogitante; Cum ergo notitia sit genus ad abstractiones: Dividitur enim notitia in Intuitivam, & Abstractivam: Sicut ipsa notitia intrinsecam nemine cogitante non datur; Sic nec datur nemine cogitante abstractio intrinseca. Tum, quia redit argumentum factum, objectum quod sit vi abstractionis, non est nemine cogitante; Sed abstractum illud intrinsecum, est objectum, quod sit vi abstractionis. Quod ipsum probatum est, rationesque hæc expectant ulteriorem

solutionem. Tum, quia hic expositorius, hæc natura secundum se spectata, est nemine cogitante; Hæc natura secundum se spectata non est nemine cogitante. Ergo quod non est nemine cogitante, est nemine cogitante, est similis huius. Hoc animal est leo; Hoc animal non est leo. Ergo quod non est leo, est leo, casu quo daretur Leo-cervus. Qui modus arguendi servatur, quando infertur contradictria negata, & sicut in hoc secundo expositorio non potest recurriri, quod diverso respectu Leo-Cervus sit leo, diverso respectu cervus, cum hæc in eandem Entitatem incident; Ita nec potest dici, quod diverso respectu, illa natura sit nemine cogitante, & non sit nemine cogitante; cum id in eandem Entitatem incident: Denique si dabitur abstractum intrinsecum nemine cogitante, qui jam salvabitur dari præcisiones objectivas?

3. ARGUMENTUM sit contra prædictam explicationem immediatus pugnans; & quidem incipiendo ab ultimo, ubi negat sequi, quod detur in Deo compositio. Pluralitas Entium intra idem totale Ens, arguit compositionem Entitatim; Ergo etiam pluralitas formalitatum intra eandem physicā Entitatem, arguit compositionem formalitatum ex natura rei; Non enim est major ratio de uno, quām de alio. Quod autem assumit, ad hanc compositionem esse necessarium, ut rationes communes inter se sint formaliter indistinctæ, id non convincit; Nam compositio ex Entitatibus non importat indistinctionem in Entitatibus, immo si illam importaret, hoc ipso destrueretur ratio compositionis, cum illa pluritatem extremorum petat; Ergo idem in præsenti dicendum: Quod autem inimicabile sit, quomoð illæ rationes unirentur, id proficiscitur ex eo: Quia rationes illæ communes, non dantur nemine cogitante.

Sed quidquid sit de his responsionibus: Ex hoc ipso sic infertur compositio; Si daretur compositio in illis formalitatibus, officeret simplicitati Divinæ, unde hæc compositio negatur, ne officiat simplicitati Divinæ; Ergo quia non datur compositio ex illis formalitatibus, officit simplicitati Divinæ, ergo illæ formalitates non dantur, ne officiant simplicitati Divinæ. Illatum primum probatur: Quia si datur compositio ex formalitatibus, invenheretur in Deum pluralitas repugnans ejus omnimodæ simplicitati; Sed si non datur compositio ex formalitatibus, & tamen illæ ponuntur in Deo, invenheretur in Deum pluralitas, repugnans omnimodæ ejus simplicitati. Quod ipsum probatur, quia major pluralitas magis officit omnimodæ simplicitati; & sicut major est in homine pluralitas, si in illo essent materia & forma sicut acervus lapidum; Ita major pluralitas erit & repugnans simplicitati Divinæ, si illæ formalitates nullo modo essent

D 2 inter

R. P.
H. MŁOD
Zieliowski
Tom. I. et Z.

D. VI

S

inter se unitæ. Unde si robur hujus argumenti speletur, formabitur hec contradictione, quod ex illis formalitatibus & fieret, & non fieret compositio; Non fieret, ne repugnet simplicitati, & fieret compositio, ne itidem repugnet simplicitati Divinæ.

Rursus CONTRA prædictam explicacionem hoc etiam facit: Quia dogma tertium destruit secundum; Attributa enim illa quæ Divina sunt, vel servant suam definibilitatem diversam, vel non? Si servant, ergo etiam ut Divina sunt, sunt distincta formaliter; Si autem non servant; Ergo Essentia rerum mutari possunt, & ex habente hanc Essentiam, potest transire Attributum, in non habens hanc Essentiam.

Quod si DICAS, quod tunc acquirat Attributum duplicitem formalitatem.

CONTRA erit, quia non potest acquirere formalitatem essentialem aliam ab illa, quam habet. Hoc enim implicantiam involvit, & sicut definibilitas rationalis, non potest unquam affici hinnibilitate; Ita nec definibilitas sapientiae, definibilitate Deitatis. Neque valet, si dicas, quod ly Divinum hic sumatur adjectivè non substantialiter: Nam quomodo salvare poteris, adjectivè dictam Deitatem de sapientia, facere, ut illa quæ Divina est, non sit distincta formaliter à Justitia?

CONTRA eandem explicationem hoc etiam facit: Quia prædictæ Auctoritates, quas adfert pro dogmate secundo possunt bene explicari, quod negent solam arietatem realem inter attributa. Illa etiam adversio Amici non multum urget: Quia quamvis ly, quo importet rationem propter quam; Tamen hæc ipsa ratio propter quam non est necesse, ut sit indistincta etiam formaliter: Potest enim hunc sensum facere; Deus ex eo quo potest, realiter est: Dicetur item, quod Divina simplicitas omnem duplicitatem realem excludat, & quod sicut non excludit duplicitatem rationum communium; Ita nec excludet duplicitatem in ipsis Attributis, quæ Divina sunt. Quod vero asumit, casu, quo v. g. sapientia Divina esset distincta formaliter, quod non potest prædicari de Deo in abstracto, id non convincit: Nam natus a natio non distinguunt ex natura rei; & tamen de illo non prædicatur in abstracto; Ergo illud posse prædicari sapientiam Dei in abstracto de eodem, proficiunt aliunde, quam ab indistinctione formalium; Supraque explicatum est, unde hic modus prædicandi in Deo salvetur. Et quamvis Deo concedatur summa unitas realis; Non tamen est necesse concedere summam Unitatem formalitatem, quanquam summitatem in Unitate explicare difficillimum est, & assumere, quia in indivisibili non datur summum. Et sicut Essentia Divina illimitata in sua ratione formaliter non excludit, quo minus sapientia ex vi rationum communium distinguitur ex natura rei; distinguitur.

Solvuntur Argumenta supra allata.

Proposita sunt supra argumenta quibus probatum est, quod sapientia ex vi rationum communium ex natura rei, & secundum se spectata, non sit v. g. Justitia secundum se, & ex natura rei spectata. Huic argumento adferenda est solutio. In primis dicendo, quod hoc argumentum procedat de subiecto non supponente, & continue terminos tollentes le ipsos, nimirum nemine cogitante, & tamen ut sic ex vi Essentiae, secundum se spectata: Nam prior terminus importat suppositionem personalem, posterior simplicem, prior importat Objectum, quod non sit vi abstractionis, posterior importat Objectum, prout si vi abstractionis. Rursus distingui potest eadem major distinctionibus, quas usurpavimus in materia de Distinctionibus, quod scilicet ratio formalis sapientiae secundum id, quod dicit in recto, pro subiecto, & prout est à parte rei, independenter à nostris conceptibus sit nemine cogitante Justitia; Licit in obliquo, prout subest nostris intentionibus non sit Justitia. Explicatio hujus distinctionis petatur ex loco citato.

Addendum huc est, quod ubiunque est sapientia secundum se spectata, illic dicat distinctionem à Justitia secundum se spectata. Sed hoc sic spectari, nego esse nemine cogitante; Sapientia etiam secundum id, quod dicit in recto spectata, ubiunque est, illic etiam est v. g. & Deitas; Quia in recto illa sapientia est Deitas, prout est principium actuum sapientiae consummum creatis. Unde ulterius addes; Quod id quod convenit v. g. Essentia animalis prout illa subest nostris conceptibus rationes communales fabricantibus, id illi in omni statu convenit, prout etiam subest in illis statibus, nostris conceptibus; Sed quod convenit v. g. Essentia animalis, prout illa subest nostris conceptibus, non erit necesse, ut conveniat in omni statu, prout ille non subest nostris conceptibus; & è converso, quod convenit Essentia independenter à nostris conceptibus, non est necesse, ut conveniat eidem, prout illa subest nostris conceptibus. Unde v. g. Animalitas ex vi Essentiae prout illa subest nostris conceptibus distinguitur à rationalitate etiam in statu physico, prout illa subest nostris conceptibus; Hoc autem indistinguiri quod competit animali ex vi Essentiae spectata, non prout subest nostris conceptibus, non est necesse ut conveniat eidem metaphysicè spectata, sed secundum hanc considerationem bene

Quæ

Disputatio II.

41

Quae opposita sunt ad doctrinam Recupiti, cognitionem hanc habent. Naturae rerum & Essentiae physice spectatae non dependent a nostro intellectu, naturae autem & Essentiae rerum metaphysice spectatae & abstractae non dependent a nostro intellectu, subdistinguo; Non dependent quod ad statum, communicatorem, deputationem a differentiis, & ut ita dicam, quoad educationem ab imbibitione cum aliis formalibus; Nego: Non dependent quoad esse fundamentale illatum praeisionum, seu connexio- nem predicatorum: Concedo. Quando autem dicit, responsum hanc imaginatione laborare, quod ly a parte reisumatur pro eo, quod essentia & realiter, id non convincit, neque enim ex suppositione hujus distinctionis, predicatoria argumenta solvimus, sed hoc inculcatum volumus, quod dicta sententia: Ly ex vi Essentiae ut sic, & tamen nemine cogitante, item ly obiectum, quod sit ex vi abstractionis cum eo, quod non est ex vi abstractionis, confundat.

Ad eo. Si quis non ex eo duderet distinctionem Scotisticam, quia datur v. g. concep- tus Essentiae, ex vi sua Essentiae, nemine cogi- tante, atque distinctus, ab altera v. g. Essentiae vel predicato relativo. Si quis item non diceret, nemine cogitante distincta esse Deum & Deita- tem &c. admittetque eam distinctionem non in creatis, non inter predicatoria absoluta in divinis inter se comparata, sed inter predicatoria absoluta & relativa tuereturque illam, ita ut nos solemus defendere distinctionem virtualem, tantum in super ostendo, ex natura rei, auctuale, non vir- tuale verificatum harum v. g. propositionum. Natura communicatur, Paternitas non communi- catur, a grise convinceretur, de quo infra, ubi de Diversitate Sententiae nostrae, a Scotistica.

QUÆSTIO II.

*An Atributa distinguuntur virtualiter
in DEO?*

Agitatam multis hac tempestate quæstio- nem, & a nobis in Tractatu de Distinctio- nibus discussam, iteratò hic stabilimus.

Dixi in Logica, distinctionem virtualem non esse distinctionem aliquam potentialem, nec recte explicari aut per convenientiam predicatorum contrariorum, aut per virtutem produc- tivam diversorum effectuum; Sed potius ex- plicari debere, per aequivalentiam unius ejusdemque indivisiæ Entitatis, ad aliqua plura seor- sum reperibilia.

Dixi rursus in processu, duplarem cogitari posse distinctionem virtualem, quandam in or- dine ad predicatoria primo intentionalia, & physi- ca, qualia sunt produci, non produci, communi- cari, non communicari; Aliam autem distinc- tionem virtualem cogitari posse in ordine ad predicatoria secundò intentionalia, ut cognosci, non

cognosci, praescindi, non praescindi. Utraque hæc distinctione reperitur in Deo. Stat autem distinctione virtualis in ordine ad predicatoria physi- ca in hoc, ut sint aliqua idem realiter, & tamen unum predicatum physicum conveniat uni, quod ne in sensu quidem reali & materiali com- petit alterius, v. g. nemine cogitante realiter pro- ducitur filiatio, & non producitur realiter natu- ra, illi identificata. Distinctione autem virtualis in ordine ad predicatoria secundò intentionalia stat, in posse unum nosci, non noscendo aliud, illi identificatum realiter.

Dixi utramque hanc distinctionem repe- riri in Deo, sed non in omnibus predicatis: Nam non puto distinctionem virtualem quoad predicatoria physica reperiri inter Attributa absolute, comparata inter se, & Essentiam; Quis enim puto quod realiter misericordia non sit principi- um puniendi? & quis articulus fidei, ad hoc te- nendum urget? Indubitate ergo reperitur (propter inferius dicenda) inter naturam & per- sonalitates, illisque annexa: Ratio est. Quia de fide est realiter communicari naturam, identifi- cationem autem illi paternitatem non communi- cari realiter.

Quod autem attinet ad creatas, distinctione virtualis in ordine ad predicatoria physica non da- tur in illis: Quia alias daretur in illis mysterium Trinitatis: Datur autem in ordine ad predicatoria intentionalia: Quia datur aequivalentia unius ejusdemque Entitatis, ad plura seorsim reperi- bilia; Hoc est v. g. ad Intellectivum Angeli, & ad vivens sensitivum, bruti.

DICENS. Si datur distinctione virtualis in ordine ad predicatoria intentionalia hoc ipso dabitur in ordine ad predicatoria physica: Quia si po- test cognosci animalitas non cognita rationali- tate; Hoc ipso animalitas diceret aptitudinem physicam ad terminandam cognitionem illam, diceret respectum transcendentalem ad eam cognitionem, specificaretque eandem.

RESPONDETUR. Diceret aptitudinem, quam aptitudinem in sensu reali seu materiali non dicat etiam rationalitas. Nego, quam dicat. Concedo: Jam autem ad distinctionem virtualem physicam est necesse, ut quod convenit uni ex identificationis, ne in sensu quidem reali, conveniat alterius.

Neque valet, si dicas. Id dicit aptitudi- nem ad cognosci, quod postea cognoscitur, ac cognoscitur animalitas sola; Non inquam valet, si id dicas. Quia id quidem dicit aptitudinem, quod cognoscitur; Sed nego, quod dicat aptitu- dinem, quæ in sensu reali non competit etiam alteri formalitati. Deinde hæc aptitudo inde- pendenter a nostris conceptibus nihil aliud est, nisi ipsam Entitas, cum ergo in ipsa Entitate non probes multiplicatatem; Nec in aptitudine probabis. Denique hæc ipsa aptitudo est qui- dem physica, sed non ad aliquid physicum, sed

D 3 ad

R. P.
H. MŁOD
Złotowski
Tom. I. et Z.
I. VI

ad aliquid intentionale. Cum ergo aptitudo fundans distinctionem virtualem, quod prædicta primò intentionalia, debeat esse ad aliquid non intentionale, sed physicum, fit, ut illa aptitudo non arguat distinctionem prædictam.

ADDI posset, quod illa aptitudo nihil aliud sit nisi eadem indivisibilis capacitas duorum respectuum; Quæ capacitas non fundat in ipso recto diversitatem, sed in obliquo; & tamen distinctionis virtualis quoad prædicta primò intentionalia est distinctionis, seu continentia eminentialis distinctionis in recto.

DICES 2. Si concedas verificari de re aliqua creatuæ simplicissima prædicta contradictionis intentionalia debebis concedere & physica: Quia oppositio contradictionis non suscipit magis & minus.

RESPOND. Rerorquendo Argumentum quia ita arguens tenet præcisions objectivas in creatis, beneficio distinctionis ex natura rei, adeoque in ordine ad cognoscere, & non cognosci: Cur ergo non tenebit in ordine ad producere, & non producere; Cum haec & que contradictionis sint. Rursus concedi posset totum: Nam nos non ponimus simplicissimam entitatem, quæ scilicet excludit etiam multiplicitatem virtualem. Item concedo, quod cognoscere & non cognosci respectu ejusdem formalitatis & que sint contradictionis, atque producere & non producere, sed nego respectu unius ejusdemque formalitatis fore verificandum illud cognoscere, & illud non cognoscere.

Denique per arguentem debent agnoscere aliqua prædicta, quæ nec in divinis quidem possint salvare per virtualitatem; & tamen sunt aliqua quæ salvare possint.

DICES 3. Imperceptibile est, quomodo indivisibile punctum tangatur secundum se totum, & non tangatur: Quomodo ergo indivisibilis Entitas poterit noscere & non noscere?

RESPOND. Rerorquendo argumentum ut supra. Item Concedendo totum, ut supra. Denique dici posset, si idem punctum tangatur & non tangeretur, hoc ipso daretur distinctionis virtualis in ordine ad prædicta physica, & primò intentionalia, inveniaturque Mysterium Trinitatis in creatis, quod non sequetur, si eadem Entitas ratione diversarum formalitatum noscatur, & non noscatur; Præcipue verò, cum multa intellectus possit, ad quæ se non extendet physicum tangere non tangere, produci non produci. Quanquam Oviedo in materia de compositione Continui, dicit unum itemque indivisibile alio latere respicere Orientem, alio Occidentem.

INSTABIS. Dum aliqua indivisibilis Entitas cognoscitur creatuæ, vel cognoscitur tota, vel non? Sit tota, implicat illam non cognoscitam; Si non tota, ergo non est indivisibilis.

RESPOND. Rerorq. argumentum de præ-

cisionibus objectivis, in Divinis & in Creatis ex beneficio distinctionis Scotisticae admissis: Si ergo tunc inadæquatè illud totum cognoscitur, estque physique indivisibile, non virtualiter, ita & in præfenti.

Distinctionis virtualis à nobis non nisi in Divinis concessa, à Neotericis appellatur distinctionis virtualis intrinseca; Concessa autem in creatis, vocatur virtualis extrinseca. Negata autem in creatis distinctionis virtualis intrinseca, debet intelligi quod prædicta eidem non replicatae Entitati convenientia in Divinis: Nam non replicatur natura Divina in personis, posita autem replicatione (quæ per nos non potest esse sine reproductione ejusdem Entitatis) possent aliqua contradictionis prædicta convenire eidem in re indivisibili Entitati multiplici reproductæ: Nam potest in uno loco frigescere, vivere &c. in alio loco non frigescere, non vivere: Sicut in Eucharistia in uno loco desinit esse Christus D. in alio non desinit.

DIFFICULTAS I.

Solutio *Objectionum contra allatam explicationem Distinctionis Virtualis.*

Magno paratu argumentorum Quirios impugnat propositam à nobis explicacionem: In compendium redigenda erunt. Sit

Punctum Difficultatis 1.

Solvitur Objectio primaria.

OBJICIT I. Quirios d. 15. num. 46. Omnis perfectio distinguitur realiter ab ea, de qua absolute negatur. Sed admissa hac distinctione virtuali, aliqua perfectio Divina possit auctu absolute ex parte objecti seu independenter ab intellectu, negari de alia. Ergo distingueretur realiter ab illa. Major probatur: Tum, quia implicat, quod res realiter sit, de qua verificatur auctu absolute independenter ab intellectu: Non est. Tum, quia necessariò habet identitatem cum volitione, & quo verificatur: Est volitio v. g. Ergo contra non habet identitatem cum volitione v. g. id, de quo verificatur: Non est volitio. Tum, quia finge separari v. g. volitionem ab intellectu, destruere utriusque identitatem, quo alio modo id accidet? Quam per ly non est volitio; & tamen idem ly non est, verificatur posita distinctione virtuali. Tum, quia si stat realiter, & in eodem sensu esse volitionem, & non esse volitionem. Ergo statim, quod ly idem cum volitione sit affirmabile & negabile; Ita ut verum sit dicere: Intellectio est idem cum Volitione, & intellectio non

non est idem cum volitione. Tum, quia ex eo & restrictam: Negatio quæ tollit ipsum esse absoluto esse, infert inevitabiliter pro quavis suppositione distinctionem realem; Sed negatio quæ tollit rationem talem, & restrictam essendi universaliter non infert distinctionem realem absolutam. Disparitas est, quia nulla distinctione virtualis datur, etiam explicabilis per distinctionem realem in tertio, in ordine ad esse, & non esse, secundum absolutam rationem essendi; quæ tamen datur ad salvanda contradictoria procedentia de tali esse. Quod ipsum ulterius in hoc fundatur: quia absoluta ratio essendi, hoc ipso quia talis est, indivisibilitatem dicit formalitatem; Si dicit indivisibilitatem formalitatem, dicit negationem fundamentum, ut diverso respectu verificetur affirmatio, diverso negatio; Si autem diverso respectu verificari non poterit negatio, diverso affirmatio, debet esse non nisi unum verum, consequenter utraque pars contradictionis non verificabitur; Si autem procedat contradictione de esse jam restricto, poterit inveniri duplex formalitas, una v. g. salvans affirmacionem, alia negationem. Quia vero distinctione virtualis à nobis concessa procedit non de esse aliquo absolutè ut sic, sed de tali esse, hinc verificatio contradictionis per illam, salvare poterit, secundum diversas formalitates, & non invenire distinctionem realem actualis. Sed universalius dicitur realiter evenire.

Minor principalis, nempe, quod admissa distinctione virtuali, aliqua perfectio Divina

poterit actu absoluto ex parte Objecti, seu independenter ab Intellectu negari de alia, sic probatur. Tum, quia id exigit definitio distinctionis virtualis. Tum, quia non potest v. g. ratio principii de voluntate negari, idque ex parte Objecti, nisi actu & formaliter: Nihil enim est à parte rei, nisi actu & formaliter. Tum, quia si affirmatio non solum est virtualis, sed actuallis Ergo & negatio. Tum, quia si de volitione non potest dici; Non est formaliter, quia est formaliter: Nam à parte rei, Quodlibet est, vel non est. Ergo volitus formaliter & actu, est v. g. principium verbi: Quid ergo deficiet si, ne sit actuam virtualiter principium.

Punctus totius difficultatis argumenti in hoc est. Cum actu verificantur illuc nemine coquante duo contradictoria praedicata, quare illa non inferant distinctionem realem actualis.

RESPONDENT posset I. Reretur quando argumentum, quia scilicet posita distinctione virtuali ob realem distinctionem in tertio, qualem patenit Quirios, nihil illis formalitatibus deficer, quo minus inter se distinguenter realiter simpliciter; S quidem nomine cogitante dare ratione verificatio contradictionis.

RESPONDENT posset II. Duplicem esse negationem unius perfectionis de alia, quandam que negat ipsum esse secundum absolutam rationem essendi, & aliam negationem, quæ non non absolutam rationem essendi, sed talem

RESPONDENT 3. eidem Argumento: Negando Majorem: Vel stando in principio; Distingui debet, scilicet Omnem Perfectionem, distingui realiter ab alia, de qua absolutè negatur, si negatio sit virtualis, & beneficio virtualis arietatis fiat. Nego. Si negatio fiat beneficio arietatis arietatis, concedo Majorem; Non implicat autem beneficio virtualis arietatis, unum negati virtualiter de alio. Quid autem illi desit, ne sit distinctione realis? infra dicetur.

Eadem Major cum sua probatione sic aliter distingui debet, quod scilicet implicet, quod res sit aliquid aliud, de qua verificantur, quod non sit aliud, de qua inquam verificantur eodem modo, seu proportionaliter quod non sit. Conc. si verificantur diverso modo & non proportionaliter. Nego. Et ita v. g. de natura Divina verificantur, quod sit realiter paternitas; Nec potest negari, quod non sit realiter paternitas, alias, de illa idem, eodem modo, & ratione ejusdem, negaretur & affirmaretur: Sed postero, quod sit idem realiter cum paternitate, potest negari, quod sit idem virtualiter: Ubi affirmatio verificantur ratione realitatis simpliciter, & negatio procedit de virtualitate. Quod autem dicit, deductam esse illuc consequentiam à negatione superioris ad inferioris, id immittit dicit; Sed est deducta à negatione unius speciei, ad negationem alius speciei, & est consimilis huic, substantia quæ est lapis, non est rationalis,

R. P.
H. MŁOD
Zieliński
Tom I. et Z.
10. VI

tionalis, ergo neque substantia quæ est homo, est rationalis: Sicut enim talitatem substantie dicit lapis, & homo; Ita talitatem negationis & affirmationis, sibi debitam, dicit distinctio virtualis, & aliam sibi debitam, distinctio realis.

Secundæ probationi eodem modo distinguitur Consequens: Non habet identitatem realem cum eo voluntas, de quo verificatur non est volitio, negatione negante identitatem physicam. Concedo Conseq. non habet identitatem realem Voluntas cum eo, de quo verificatur: Non est volitio virtualiter. Nego Conseq. Quanquam si spectetur merè mens Patrum, non distinguuntur volitio & intellectio virtualiter intrinsecè, ut infra dicetur. Cæterum intellectio posset esse & realiter volitio, & simul non esse volitio virtualiter, si quis haec, distinctate teneret. Illa autem quæ adferuntur de filiatione comparata ad paternitatem, non convincunt: Nam concessio Antecedente; Distinguitur, ut ante, Consequens, quod sc. omnis perfectio distinguitur ab ea, de qua absolutè negatur quoad identitatem realem physicam; Sed non est neesse ut ab ea distinguitur absolutè, de qua negatur, quoad identitatem virtualem. Sequenti probationi conceditur primum Entymema. Subsumptum distinguitur, sed distinctio actu quoad esse physicum, & negatio identitatis physice est distinctio realis. Concedo, sed distinctio actu, orta ex negatione virtualis identitatis, est distinctio realis. Nego subsumptum. Quod autem dicit: Non dari medium inter Ens reale & rationis, id proponenti pluribus locis solvendum venit v. g. admittendo modos. Directè autem dici potest, quod Ens reale physicè idem, & Ens rationis, non sint contradicторia; Unde poterit dari medium inter illa, nempe non idem virtualiter realiter. Ultima etiam probatio non convincit: Quia Unum proportionatum, non distinguitur ab Ente, sed Unum non proportionatum, bene potest distingui ab Ente: Hoc est, potest aliquid non esse unum virtualiter, & esse tamen unum realiter physicè; Licet non possit esse idem physicè & realiter, & non esse unum physicè & realiter; Consequenter independenter ab intellectu divisum, seunegatum quoad identitatem virtualem, potest bene esse idem realiter physicè, quamvis non sit idem virtualiter.

Breviter loquendo, in hoc stat solutio, quod quamvis non possit esse aliquid idem realiter physicè, & non esse idem realiter physicè; Nam enim sunt contradicторia manifestè; possunt tamen aliqua esse idem realiter physicè, & non esse idem realiter virtualiter.

RESTAT solvendus hic punctus. Quomodo distinctio virtualis realis, non sit distinctio actualis, adeoque physica?

DUPLEX Actualitas importabilis à distinctione virtuali cogitari posset. I. Actualitas exclusiva potentialitatis ad salvanda contradic-

toria. Hæc actualitas à nobis conceditur: Certum enim est, quod non ex beneficio nostri intellectus, sed ante omnem operationem, itemque quod non in potentia, sed actu, natura communicetur, paternitas non communicetur.

2. Potest cogitari actualitas inferens multitudinem actualiem, pluralitatemque nemine cogitante. Hæc à nobis negatur; & sicut v. g. unus grossus non in potentia habet tres solidos; quasi scilicet in potentia sit, ad æquivalentum tribus solidis; Licet non inferat in se suaque Entitate pluralitatem actualiem, multitudinemque actu exercitat; Sic & in præsenti.

Quod si queras. Quid desit distinctio illi virtuali, ne inferat multiplicitatem actualiem? Ad hoc, stando in principio fidei, dici potest; Quod verificatio actualis illarum propositionum, ex parte objecti, sufficiat quidem, ut destruat potentialitatem ad verificari, quod v. g. non communicetur paternitas communicata natura, sed non est necesse, ut inferat multiplicitatem actualis in Objecto: Quia non implicat, ut ea de quibus verificantur talia prædicta ex parte objecti, adhuc stent cum identitate reali physica, secundum quod nos docet fides, & oppositum non demonstratur. Unde illi quæsito, quid desit distinctio virtuali, ne sit actualis realis?

RESPONDERI potest per definitionem, quod desit multiplicitas & alietas actualis realis, quam ex fide non inferat præcita verificatio hujus, quod est communicari & non communicari, ratione diversæ formalitatis.

Ulterius in hac responsione recurrit, in primis ad metaphysicum principium; Quæ sunt distincta realiter, non possunt esse idem realiter, communicari & non communicari actu, sunt idem realiter, prout subsumit fides, ad cuius hoc aliud principium recurreret. Ergo communicari & non communicari in Divinis non sunt distincta realiter. Quod ad Minorem attinet, quod est de fide, illius defensio sic haberi potest; Assumendo, quod duplex sit defensio Articulorum Fidei; Prima per viam etiam arguendi demonstrative, & sic defenditur Articulus Fidei quod Deus sit: Hoc enim simul demonstratur. Alio modo defenditur Articulus Fidei per solum principium. Non implicat, & ex alia parte cogitando modo defenduntur omnia arcana Trinitatis, & alia, quæ sub lumen naturæ non cadunt: Quæ defensio, hic etiam assumenda est. Quia ergo arguens non ostendit omnem verificatiōnem contradicторiorum etiam ratione formalitatum diversarum, & secundum Ese restrictionem & quod affirmato Ese, negato que Ese improportionato importetur distinctio realis. Adhuc stabimus in possessione doctrinæ secundum Articulos Fidei procedentis, quod verificatio talium prædicatorum, non arguat distinctionem realem.

Dixi

Dixi etiam in materia de Distinctionibus, nim est similitudo includens virtualem distinctionem realis non stare in conventione, vel excludens? Si includens, etiam haec auctoritate prædicatorum contradictoriorum; Sed in manifeste distinctionis realiter, colligi illam ex separatione entitativa; In alis autem, ex proportione ad separatas; in Divinis autem ex communione sententia argui illam ex oppositione producentis & producti. Quia autem v. g. natura & paternitas, si inter se compararentur, non habent oppositionem producentis & producti, nec proportionem cum manifeste separatas Entitates habentibus, sit, ut inter paternitatem & naturam ex sola præcisæ convenientia illorum prædicatorum non possit colligi Distinctio actualis. Breiterque dici potest, non esse illuc distinctionem realem: Quia non est illuc vera contradictione: Quia non est vera contradictione, statim: Nam quæ non est vera contradictione, statim identitatem reali.

INSTAT 1. Applicando ea quæ in similitudine Quirios. Eo ipso quod à parte rei actu convenit naturæ id, quod non convenit filiationi: communicari enim convenit naturæ, & non convenit filiationi; Hoc ipso debet habere realiter & verè simpliciter & absolute natura aliud diversitatem à filiatione. Quod ipsum probatur: Quia si nihil diversitatis habet natura realiter, ergo realiter verificabitur de natura, quidam verificatur de filiatione; Et quia de filiatione verificatur, quod sit virtualiter producibilis, ergo & de natura verificabitur.

RESPONDE TUR. Sufficere naturæ, ut habeat aliquid virtualiter aliud à filiatione, & excludere identitatis realis virtualis; Licet non debat habere aliquid exclusivum identitatis realis physica.

INSTAT 2. Non majorum vim haber ad verificanda eadem pars, tamen identitas, quam similitudo; Sed implicat quod duæ res sint realiter omnino similes, quin eadem prædicata, quæ dicuntur de una, sive realiter sive formaliter, dicuntur etiam similiter de alia: Necesseque est diffinitudinem formalem fundari in distinctione reali; Si enim ponas duos Angelos, quoniam unus sit formaliter discursivus, alter non, opus est ut habeant realitates ipsas dissimiles. Ergo implicat quod natura sit idem realiter cum filiatione, & discrepet in aliquo prædicato: & ratio est, quia ipsum esse virtualiter, aliud præfert, aliquid specialitatis actu & ex parte rei.

RESPOND. Fides ipsa docet, quod veritatem prædicata contradictione de eadem identitate reali: Unde ex fide negatur Major, vel identitatis causa distinguitur, quod scilicet non majorum vim habeat identitas exclusiva virtualis distinctionis ad verificanda contradictione, quam similitudo; Majorum tamen habet vim identitas inclusiva virtualis distinctionis, ad salvanda contradictione præ similitudine. Quia similitudo dupliciter spectari potest: Vele-

verificabit duo contradictiones prædicata: Si autem illam excludat, non verificabit eadem; Posse autem aliquid simile includere distinctionem virtualem, petitur ex ipso mysterio Trinitatis: Quia similitudo in ratione Entis intercedens inter naturam & paternitatem, patitur inter illa distinctionem virtualem.

INSTAT 3. Non sunt duo genera essendi seu existendi, quorum unum sit existere realiter, & aliud existere virtualiter. Tum, quia illud esse virtualiter additum reali, vel additum esse per rationem, & est Chimæticum, vel additum esse reale, consequenter nihil illi deerit ad distinctionem realem simpliciter. Tum, quia realiter & ex parte Objecti Ens, transcendit differentias; Ergo esse formaliter secundum suum conceptum, ut est à parte rei, nihil aliud est quam esse realiter. Tum, quia si licet ex parte Objecti ponere aliquid medium interdistingui realiter, & per rationem, posset quis medias distinctiones fingere sine numero v. g. modaliter quidditative, eminentialiter & similia.

RESPONDETUR. Illud esse quod additur esse reali physico, esse quidem reale, sed cum addito Reale virtuale; Quid autem illi desit ad esse reale, supra dictum; Hoc est, deest oppositio producentis & producti, quæ sola in Divinis, arguit distinctionem realem.

Neque inde sequitur, dari libertatem findingi distinctiones intermedias: Quia etiam haec non sunt multiplicanda sine necessitate, quæ in praesenti urget, ut salvetur mysterium Trinitatis. Perhæc porrò & similia argumenta, videbit reflectens, potius impugnari mysterium Trinitatis, quam explicationem distinctionis virtualis.

Punctum Difficultatis 2.

Solvuntur aliae Objectiones.

OBICIT 2. Idem. Virtualis Distinctio qualem tenemus, est ipsissima Scotistica: Quia haec requirit, quod una formalitas ex parte objecti ex natura rei actu, non sit alia formaliter, licet sit idem realiter: Hoc autem etiam nos in nostris principiis admittimus; & sicut Scotus incidit in sententiam Porretani, quatenus aliter verificat ex parte rei, propositiones in concreto, aliter in abstracto; Ita idem facit nostra sententia: Nam intellectio per nos est volitio, sed non est volitio in abstracto: & sicut illa propositio Rhemensis, *In nullo sensu Catholicus potest negari, quod Divinitas sit Deus, & Deus Divinitas*, pungit Scotum, ita etiam pungit & nos: Nam nos negamus, quod Deus sit aliqua perfectio, ut cum negatur, quod intellectio sit principium Spiritus Sancti.

RESPON-

R. P.
H. MŁOD
zia nowski
Tom. I. et Z.

D. VI

5

Universitätsbibliothek Paderborn

RESPONDE TUR. Nostram sententiam differre à Scotistica, in primis fundamento; Quia illius fundamentum est, ratio v. g. Essentia ut sic, non est ratio Sapientia ut sic, recurrisque Scotistica ad definitiuitates rerum ut sic, & tamen nemine cogitante, qui duo termini tollunt se, & non assumuntur à nobis; Sed assumuntur nonnisi propositiones de fide: Nempe quod natura communicetur, paternitas non communicetur. Rursus distinguitur nostra sententia à Scotistica extensione: Quia illa etiam inter Attributa inter se, & Essentiam admittitur, quā latitudine à nobis non admittitur distinctio virtuali, ut vocant, intrinseca. Denique distinguitur nostra sententia à Scotistica qualitate distinctionis: Quia illa admittit pluralitatem aetiam formatum; Nos illam negamus, sed solum admittimus aequivalentiam ad pluralitatem: Nec negamus, quod paternitas sit formaliter Deitas nemine cogitante, negant Scotistæ.

OBJICIT 3. Aptando argumentum ejusdem Quirios in simili. Prædicatum incommunicabilitatis magis distinguitur, seu negatur de natura, quā negatur paternitas; Sed paternitas negatur virtualiter; Ergo incommunicabilitas magis negabitur, adeoque vel realiter, vel Scotisticæ. Major probatur. Tum, quia capacitas contradictionis inter formalitates distinctas virtualiter quæ sunt natura & paternitas, non est quoad omnia prædicta; & tamen specialis est inter communicari & non communicari; Alias inutiliter significarentur illa prædicata ut contradictionis specialiter. Tum, quia in hoc expositorio, paternitas non communicatur, paternitas est natura, Ergo natura non communicatur; Specialius inquam, negatur consequentia quā præmissæ; & sic in aliis similibus.

RESPONDE TUR. Quoad modum formandi contradictionem magis negatur non communicari de natura, quā personalitas; Sed quoad rem non magis negatur. Prioris ratio est; Quia manifestior est contradictionis inter communicari, & non communicari, utpote procedens in iisdem terminis secundum affirmationem & negationem; Quod non est inter terminos, qui sunt natura & paternitas. Posterioris autem ratio est: Quia quoad rem non magis virtualiter distinguitur natura & paternitas; Quā intra eamdem Entitatem, communicari non communicari. Deinde sicut quando dicimus: Corpus & animam esse distincta realiter, quia sunt separabilia realiter, non sequitur post separacionem realem, magis distingui, eò, quod ipsa separabilitas, sit per modum signi complentis rationem distinctionis; Ita non sequetur magis distinguere communicari & non communicari, quā natura & persona: Quia naturæ identificatur etiam virtualiter communicari, & persona non communicari; Adhibenturque nonnisi ut signa

contradictionis quoad modum. Quod autem in illo expositorio Conclusio specialius negetur, non est ex eo, quod imaginatur arguens; Sed ex eo, quia argumentum non est informe; & Præmissarum falsitas, nisi attendatur ad hoc, quod legitimè non distribuantur, colligi non potest; Sed si apponantur signa distribuentia præmissas, apparebit earundem falsitas, adquæ & negabilitas; Conveniet tamen potior negabilitas Conclusioni: Quia præmissæ negabuntur nonnisi ex eo, quod sint contra fidem; Proportio autem Conclusionis erit & contra fidem, & contra Dialeticam.

OBJICIT 4. potest ex eodem; Aptando scilicet illius argumentum in simili. In nullo sensu Catholicus negari potest, quin Divinitas sit Relatio, & Relatio Divinitas, inquit Rhemensis; Sed si natura & persona distinguuerentur virtualiter, in sensu aliquo negarentur, ergo hæc sententia erit contra Rhemensem.

RESPONDE TUR. Rhemensis propositionem vetare nonnisi distinctionem actualiem, quam nos non admittimus, & sicut ratione tertii natura non est paternitas, nec per hoc Rhemensi opponunt se se sic explicantes. Ergo nego nos. Quod autem hoc solum voluerit Rhemensis; Colligitur ex eo: Quia intentio illius erat, quā maximam simplicitatem Dei actu, & à parte rei ostendere; Consequenter excludere actualiem multiplicitatem.

OBJICIT 5. Implicat, quod aliqua res sit actu illud, quod non est, secundum sensum etiam virtuale; Sed persona non est virtualiter nemine cogitante natura. Ergo nec erit realiter actu natura.

RESPONDE TUR. Negando Majorem propter dicta suprà.

INSTAT. Negatio quæ tolli nequit nisi per realem mutationem, simpliciter & actu est negatio: Sed negatio ex parte Objecti tolli non potest nisi per mutationem realem. Ergo illa negatio est realiter talis. Major probatur. Tum, quia affirmatio realis non potest tolli nisi per negationem realem. Tum, quia non plus requiritur, ut una forma tollatur, quā si opposita contradictione ponatur. Tum quia, ut res habeat aliquam denominationem, solum requiritur, ut habeat id, quo caret. Ergo si requirit mutationem realem, seu novam Entitatem, signum est, quod illâ caret.

RESPONDE TUR. Si deberet reddi persona communicabilis, deberet realiter mutari Deus; Nihilominus quod illa sit incommunicabilis, est quidem simpliciter & actu, prout similiter & actu negat aliquid nonnisi in potentia positum; Sed non est simpliciter, & actu, in quantum loci terminus, importat comparationem ad aliud, multiplicitatem, plurificationem, &c. ita utiliud non communicatur, nihil addat ei, quod communicatur, nihil inquam, addat realiter actu;

aliter addat tamen realiter virtualiter. Et hæc data santo circa propositionem, qualis esse debet mutatio, si persona redderetur communicabilis. Ad Majorem autem respondendo dici potest, negationem quæ tolli nequit, nisi per reali murationem, simpliciter & actu esse negationem, vel realem, vel virtualem; Sed non esse actu negationem nisi realem. Unde etiam affirmatio tolli potest, per negationem reali murationem, licet non per realiter simpliciter negationem, quæ negatio si verificetur de Objecto non nisi distincto virtualiter, non erit ne quo contradictione posita.

Punctum Difficultatis 3.

Quid de aliis Objectionibus.

OBICIT 6. Summa Spiritualitas Dei repugnat corpori virtualiter tali; Quis enim ponat in Deo, in aliquo vero sensu, & ex parte Objecti corpus, accidens, peccatum? atqui non minus repugnat distinctioni summa simplicitas, quam repugnat corpori summa spiritualitas. Ergo Deo, titulo summae simplicitatis, repugnabit distinctio virtualis.

RESPONDE TUR: Rerorq. Argumentum; ut scilicet in principiis Quirios ratione Tertiæ, non sit Deus virtualiter corpus, accidens, peccans? Quod actinet ad simplicitatem Divinam, illa ut sit actualis, excludit multiplicitatem actualis; sed nego, quod excludat multiplicitatem virtualem; alias excluderet unum, quod est communicari, & hoc iteratè, quod est non communicari. Disparitas directè hæc assignari potest, quia non potest Deus hoc esse virtualiter per quod desineret esse Deus: si autem Deus esset virtualiter corpus, accidens, peccans, desinet esse Deus. Non desinit autem esse Deus; si natura communicata, non communicetur patemitas virtualiter distincta.

Ad ea quæ obicit à num. 140. solvenda.

NOTO. Quod es ponitur communis terminus tam communicabili quam incommunicabili; & non predicator non nisi unum virtualem extremum, toties est significatio falsa: quia in modo significandi est exclusiva identificatio cum alia formalitate, quæ tamen identificatio de fide est, quod datur. Unde si sita praedices. Hæc res est incommunicabili loquendo de concreto ex natura & paternitate, est praedicatione falsa, quia ly hæc res, est terminus communis communicabili, & incommunicabili, & consequenter sine ullo addito non potest restrixi ad incommunicabile. Rursus, Cùm non idem, quod est filius, sit non filius: Nam natura est filius, paternitas non filius, sit, ut tunc hæc contradic, filius non filius, non sit ratione ejus-

dem, adeoque nec Contradictorium rigorosè. Denique; quamvis datur in creatis distinctio rationis; Quia tamen in illis non datur distinctio in ordine ad prædicata physica, sit, ut contradictoria similia physica non possint verificari de creatis. Sed infra

OBJICIT 7. Rosmer pag. 13. distinctio virtualis tollit distinctionem reali sonarum; nam posset dici, quod esse productum, & esse productum arguant tantum distinctionem virtualem; Ita ut eadem indivisibilis Entitas, quatenus est productens, sit virtualiter intrinsecè distincta à seipso, ut est producta. Immo maius erit fundamentum hoc dicendi: quia produce re & producere non sunt Contradictoria.

RESPONDE TUR. In primis, stando in principiis Fidei; quia scilicet docet nos fides, quod inter communicari & non communicari non sit distinctio realis; inter productens autem & productum etiam fides docet nos, intervenire distinctionem realem. Nec convellimus per hoc doctrinam PP. quia ad illam nostram distinctionem virtualem assumimus propositiones Fidei, nempe naturam communicari, paternitatem non communicari; Articuli autem Fidei non se convellunt. Ex ratione etiam naturali posset adferri hæc disparitas: quia illud quod produceret seipsum, vel produceret seipsum productio ne prima & sic repugnat principio demonstrabili: quia nihil producit seipsum primo: ex nihil enim nihil fit. Si autem procedat de productione sui secundò, secundum principia physica, concedo, idem sine virtuali in ordine ad prædicata physica distinctione, posse seipsum producere. Sed in Divinis hoc non datur: quia id quod quoad primum Est, est omnino improducibile, nec secundò potest esse producibile: quia ergo natura & paternitas quoad primum esse, sunt improducibilia, nec secundò, cum quacunque distinctione virtuali, poterunt produci. Alii ideo negant in Divinis dari reproductionem: quia esset essentialiter frustra: creatura enim v. g. replicatione acquirit pluralitatem locorum; quam alias non haberet; Deus autem qui est ubique, nihil replicatione acquireret. Quod autem dicit, produci & producere non esse Contradictoria, verum est, quod ex modo significandi non sint formaliter Contradictoria; tamen quod quoad primum Est, sunt æquivalenter Contradictoria. Ad ea quæ postea urget idem Rosmer solvenda. Tenendum est, distinctos esse hos terminos, productum, & non productum debent esse distincta actu realiter. Item productus & productum debent esse actu realiter distincta. Prior propositio est falsa; quia fides docet esse productam filiationem, non productam naturam; & tamen idem sunt realiter. Secunda propositio est vera: Quia fides docet oppositionem productis & producti adferre distinctionem realem.

INSTAT

R. P.
H. MŁOD
Zianowski
Tom. I. et. Z.
D. VI

INSTAT Rosmer 1. Quælibet Contradictoria distinguuntur inter se realiter: Quia contradicens debet dicere distinctum realiter; alias aliquid posset sibi met ipsi contradicere: Ergo si produci & non produci arguent distinctionem realem, arguet etiam communicari non communicari. RESPOND. Vera Contradictoria distinguuntur realiter, non autem ea, quæ non procedunt, de eodem, ratione ejusdem, & si ad destruendam Contradictionem sufficit adferre terminum distinctum intentionaliter, multò magis distinctum realiter virtualiter. Quando autem arguit, si non potest idem esse physicè, & non esse, nec poterit idem communicari & non communicari; ad hoc jam supra responsum est.

INSTAT 2. Idem. Si distinguitur virtualiter natura à personalitate, itemque communicari & non communicari; dicam etiam esse & non esse distingui virtualiter; quod non potest dici, alias deberent de iis alia Contradictoria dici, & de his alia, & sic in infinitum.

RESPONDETUR. Argumentum probare multum: quia si distinguetur realiter vivere, & non vivere; distinguetur etiam esse & non esse, nec inde sequetur alia contradictoria de illis verificari debere. Sic etiam in præsenti. Rursum nullum datur inter esse & non esse signum distinctionis virtualis, ut supra dictum est.

INSTAT 3. Haunoldus lib. 1. num. 74. probando hanc propositionem, quod nullum prædicatum possit affirmari de Natura, quin possit affirmari de Relationibus. Si verum est, aliquid prædicatum affirmari posse de natura Divina, quod nullo proorsus modo affirmari possit de Relationibus, ut & evidenter sequitur, dari distinctionem virtualem inter prædicata absoleta & quidem cum processu in infinitum. Sequela probatur. Accipiamus prædicatum communicabile quod est prædicatum absolutum & indistinctum à Natura Divina, quo posito sic urgetur, si ly esse communicabile nullo modo potest affirmari de relatione v. g. paternitatis, tunc de natura Divina & de Communicabilitate ejusdem, verificabuntur Contradictoria. Ergo distinguuntur virtualiter. Probatur Antecedens, de natura Divina verificatur communicari Relationibus, de Communicabilitate verificatur non communicari. Si enim Communicabilitas communicaretur paternitati, sicut communicatur Omnipotencia, tunc non minus posset paternitas dici communicabilis quam potest dici omnipotens, atque ita negas posse sic dici. Ergo eam admittis verificari Contradictoria de Omnipotencia & Communicabilitate naturæ.

RESPONDETUR. Immerito arguere Objectionem quasi adstruentes distinctionem virtualem, quæ vocatur intrinseca, per nos autem est in ordine ad prædicata physica & primo in-

tentionalia, quasi inquam non admittant, quod ea prædicata quæ verificantur formaliter de natura Divina, non competant physicè, & quo ad identitatem realem, v. g. paternitati: cum id depositat ipse Articulus Fidei, docent v. g. naturam Divinam esse physicè paternitatem, identificarique illi, consequenter etiam communicabilitas physicè & quo ad identitatem realem communicatur, hoc est identificatur paternitati: potestque dici, quod non minus paternitati identificetur Communicabilitas quam identificetur physicè Omnipotentia; Cumq; tamen secundum fidem stare debet, quod Communicabilitas naturæ identificetur realiter paternitati, & tamen realiter non communicatur paternitas, vi distinctionis virtualis. An non tamen sit major aliqua virtualitas interveniens, inter communicabilitatem eique annexam naturam Divinam comparatè ad relationes quam sit inter Omnipotentiam & paternitatem, de hoc alibi dicendum.

Idem Argumentum sic proponit Idem aliter. Natura Divina est virtualiter indistincta à se ipso. Ergo hoc prædicatum esse virtualiter indistinctum à Natura, est prædicatum absolutum. Probo hoc prædicatum per te virtualiter distingui à natura Divina; De natura Divina & virtuali indistinctione ejusdem à te verificantur per te Contradictoria, non minus quam de natura & paternitate, natura Divina est affirmabilis de paternitate: Virtualis indistinctio à natura, non est affirmabilis de paternitate. Ergo de natura Divina & virtuali indistinctione verificantur Contradictoria.

RESPONDETUR. Distinguendo illam propositionem, natura Divina est affirmabilis de paternitate hoc est identificatur physicè paternitati; Concedo propositionem, est aliter affirmabilis, nego propositionem, sed verum simus est, virtualem indistinctionem à natura, esse affirmabilem hoc est physicè identificatam paternitati. Vel certè natura Divina est affirmabilis de paternitate, sed salva sua distinctione virtuali que distinctione virtualis, quia dicit non communicari virtualiter, hinc adhuc non aliud competit prædicatum naturæ, quod non competit ipsi illi virtualitati seu indistinctioni à natura.

DIFFICULTAS II.

An Distinctio virtualis sit distinctio realis in tertio?

PRIMUS Antonius Perez, dictus Theologus Admirabilis, incepit explicare Distinctionem virtualem per distinctionem realem in tertio. Eum Magistrum securus est Esperanza, Quirós, qui etiam citat d. 15. num. 10. Gabriel. Ocam. Fas. ne videatur aliquid novum invehere. Tota autem explicatio in hoc stat: Quia dicunt, verificationem duorum prædicatorum contradictorio-

Disputatio II.

49

āteriorum esse ratione distinctionis realis in tertio, g. non producitur natura, & producitur filio, quia non producitur paternitas, quæ est distinctare, dicit à filiatione; Ita ut illa natura, ut si improducta, requirat in filio identitatem cum Patre, in rationeque improducte in filio, confluuntur paternitatem. Item communicatur v.g. natura, non communicatur paternitas; quia identificatur cum filio, qui distinguuntur realiter à Patre; ita ut in ipso Patre non exerceatur ista non distinctio, seu communitas, sed opus est recurrere ad filiationem realiter distinctam, adeo quæ ad aliquid tertium distinctum realiter.

DICENDUM est. Non rectè explicari Distinctionem virtualem per Distinctionem realem in uria. Sit

Punctum Difficul- tatis 1.

Impugnatur dicta Explicatio.

Ante quam formam Argumentum, SUPPO-
NO. Saltem ratione nostra aliud esse for-
malitatem naturæ, & aliud formalitatem v. g.
filiationis, quas inter ipsas formalitates possu-
mus cogitare, quod natura habeat rationem pri-
oris, & personalitas rationem posterioris, cuius
uno est: Quia terminabile prius est terminan-
tes in creatis, con sequenter & in Increatibus: Quia
cūllorum proportione, de his discurremus: &
com communia accedant ad Universalia; Uni-
versalia autem sunt priora, sit, ut concludatur ra-
tionem naturæ esse priorem, utpote commu-
nem. Hoc suppono.

PROBATUR 1. Conclusio. Pro illo priori
considerata natura in se, vel dicit in se præcisè
rationem producibilis, vel non dicit. Si dicit in
se spectata rationem producibilis, qui jam po-
tent habere rationem non producibilis pro po-
teriori. Sicut si animal in se pro illo priori aate
rationalem, non dicit rationem viventis in
se, qui in se potest habere à posteriori, quod est
rationalis, rationem viventis in se, cum ly in se,
in praesenti, pro primis prædicatis supponat. Et
ceterè pro illo priori spectatum in se, dicit o-
mnis spectantia ad se constitutum, in se; con-
sequenter si est producibilis in se, debet pro illo
priori dicere producibilitatem in se. Quod si
de non dicit rationem producibilis; Ergo non
de aliquo posteriori dicit rationem improductam;
adeoque non ab adveniente, ut ita dicam,
personalitatem. Hoc ipsum alter proponit.

Natura in se spectata prout constituta à pa-
ternitate, est improductibilis; Ergo quod si im-
productibilis, non salvatur ex eo; Quia pa-
ternitas non producitur. Ant. probatur, falsa est
huc causalis: Ideo Deitas produci non potest,
quia paternitas producere non potest: nam impro-

ducibilitatem Deitatis demonstrat Metaphysi-
ca, & non demonstrat paternitatem. Ergo.

RESPONDEBIS. Naturam pro illo priori,
neque esse producibilem, neque improductibi-
lem.

CONTRA. Si neque est producibilis, nec
improductibilis, quomodo Metaphysica demon-
strat, de illa, improductibilitatem? Quamvis au-
tem status ille prioritatis præ perlonis sit inten-
tionalis; nihilominus prædicata ei convenien-
tia, non debent esse omnia intentionalia: Quia
etiam status, in quo præscindit animal ab omni-
bus differentiis, est intentionalis, & tamen quod
animal sit vivens sensitum, non est quid inten-
tionalis.

RESPONDERI posset aliter huic argu-
mento; quod scilicet improductibilitas Naturæ
Divinæ, non habeat ratione paternitatis; sed
solum salvatio, cur sine contradictione idem sit
producibile & improductibile.

CONTRA est, quia non liquet an hoc sint re-
sponsuri. Sed si hoc responderent præter infe-
rius ponenda, inde ingeri possent: quia hic qua-
ritur conceptus primus distinctionis virtualis;
Jam autem per esse distinctum realiter in tertio,
non potest tradi dictus primus conceptus: ne-
cessariò enim supponit alium priorem: quærere
enim restat, unde habeat esse distinguibile ratio-
ne tertii? ad quod legitimè tanquam per aliquid
prius responderi potest, per æquivalentiam ad
distinctionem realiter: unde si queras, quare Omnipo-
tentia identificata realiter filiationi non dicatur
producta? Item quare Sapientia identificata
paternitati non dicatur improducta? rectè re-
spondebitur: Quia non supponit in illis æqui-
valentia ad distinctionem realiter: Ergo apparet non
distinctionem in tertio; sed illam æquivalen-
tiam esse primum conceptum distinctionis vir-
tualis. Rursus ante omne distinguere præsuppon-
nitur esse, ergo præsupponetur & ante distinguere
in tertio: illud verò Este præsuppositum necessa-
riò involvet distinctionem virtualem: est enim
vis fundans ipsammet distinctionem virtualem,
nec potest sine alietate concipi illa vis, de qua
etiam prædicata Contradicторia verificantur:
Ergo si post distinctionem in tertio explicetur
distinctionem virtualis, ante distinctionem virtualem,
erit distinctionem virtualis, in ipso scilicet esse
reperibilis, antecedente distinguere in tertio.
Deinde non ideo aliquid æquivalat pluribus di-
stinctionis realiter: quia distinguuntur in tertio;
sed distinguuntur in tertio, quia æquivalat: Ergo
æquivalentia, per prius explicat distinctionem
virtualem.

PROBATUR 2. Quia si improductibilitas
Essentia potest salvare ratione tertii, nempe pa-
ternitatis, quæ non potest producere; dicam &
ego prædicatum producibilitatis naturæ, posse
salvare ratione tertii, nempe ratione filiationis,
quæ producitur; & tamen fides negat ratione

E cujus-

R. P.
TH: MŁOD
zianowski
Tom. I. e. Z:
D. VI

cuicunque tandem, posse salvati in natura prædicatum producibilis.

CONFIRMATUR. Tum, quia qualibet libertate dicunt illi distinctionem virtualem inter ea reperi, quæ in tertio aliquo realiter distinguuntur, eadem libertate dici potest, quod distinctione virtualis, repetiatur, inter distincta realiter, identificata tertio. Tum, quia in explicationibus rerum attendendum est quantum fieri potest, etiam ad significationem vocis, ne dicatur quod non res hæc, quam hoc nomen significat, sed alia explicetur: Quæ autem est proportio inter hoc, quod est virtualiter distinguiri, & inter hoc, quod est realiter distinguiri in tertio? Tum, quia si per impossibile animal ne in sensu quidem reali, ratiocinaretur; & tamen foret identificatum physicè rationali, esset distinctum virtualiter in ordine ad prædicata physica à rationali, siue ulla distinctione reali in tertio: quid enim tunc deesset ad talem distinctionem? Ergo apparet hanc distinctionem, non salvati per distinctionem realem in tertio. Tum, quia Essentia est natura, Filiatio non est natura, accipiendo scilicet naturam sub formalitate communis: Quæro, ratione cujus tertii distincti realiter habeatur hoc prædicatum? dices, quia natura in illis tribus identificatur. De hoc ipso queritur, ratione cujus distincti realiter, omnibus his identificetur? Tum, quia accipiamus ab una parte omnes simul tres personas: quæro: Ab illis omnibus sic sumptis distinguuntur virtualiter natura, vel non? si distinguuntur; quæro, quodnam sit illud tertium, ratione cujus distinguuntur virtualiter ab omnibus illis tribus personis? Sinon distinguuntur, explicandum veniet quomodo distinguatur à singulis? Tum, quia natura est communis, persona non est communis; quæro ratione cujus tertii distincti realiter habeat communitatem? cum nullum distinctum realiter sit commune; & sicut rationem improductæ habet ratione distincti realiter improducti, nempe paternitatis; Ita prædicatum communitatis debet habere ratione distincti realiter communis, quodnam autem est illud?

DICES. Quia identificatur in filio & aliis personis; de hoc ipso queritur, ratione cujus distincti realiter, idque communis, habeatur illa identificatio?

PROBatur 3. Ex iis etiam quorum meminit Quirios. Videtur hæc responsio subruere mysterium Trinitatis; quia nullum prædicatum potest ostendti conveniens naturæ in hac sententia, quod illi conveniat non ratione personalium, con sequenter non erit illuc natura, sed tantum tres personæ, adeoque non erit Trinitas: Quia Trinitas præter prædicata personalia & ex personis petibilis, requirit etiam prædicata natura, ex y Naturæ petibilia; alias non esset Trinitas, nisi tres personæ, adeoque non erit Trinitas.

Bene etiam idem opponit sibi ex Gabriele: quia darentur aliqua prædicata in Divinis nemine cogitante convenientia, quorum veritas non potest salvati ratione alicujus distincti realiter: quod ipsum probatur, quia hæc proposito, Deus generat, Essentia non generat, nemine cogitante verificatur, & tamen Essentia neque in se neque in tertio distinguuntur realiter à Deo.

Neque valet, si dicas cum Quirios. Quod licet Essentia, nec in se, nec in tertio distinguuntur à Deo; at in tertio distinguuntur à Deo generante: identificatur enim cum filio, qui realiter distinguuntur à Deo generante, non inquam valet, si dicas: Quia aliud est tertium distinguiri realiter à Deo generante, & aliud est, ipsam Essentiam, distinguiri realiter in tertio. Et certè ex communi omnium apprehensione, aliud est filium non generare, & aliud quod natura non generet. Quod autem illæ propositiones sint distinctæ, vel inde probatur, quia natura etiam prout in filio est, non est distincta realiter à se ipsa in Patre; alias tres essent naturæ Divinæ. Si autem alia est propositio, aliquid tertium distinguiri realiter, & aliud ipsam Essentiam distinguiri realiter in tertio, jam quod Essentia non generet, id non potest haberi ratione distinctionis realis in tertio: Ergo convenientia prædicatorum contradictoriorum, non refutatur per hoc, quod est distinguiri realiter in tertio.

URGERI potest & illud argumentum, si per impossibile in Divinis foret non nisi una persona, posset adhuc immediate uniti sola persona, & non uniti immediate natura, cur non enim? & tamen convenientia hujus prædicati non salvaretur per distinctionem realem in tertio, quod enim est illud tertium?

NEQUE valet, si dicas cum Quirios, quod scilicet unio, quæ nunc datur, sit ejus naturæ, ut non nisi personam uniat. Sed de hoc ipso queritur: Si enim persona non posset uniri, nisi simul immediate uniretur natura, non posset dari unitum personam uniens. Ergo prius hoc explicandum est, cur sit capax talis unionis persona, & non sit capax natura? salvando id per distinctionem realem in tertio. Concessoque quod distinctione virtualis habeatur, ratione distinctionis realis in tertio, non æque distinguuntur virtualiter natura, & paternitas: quia paternitas habet distinctionem realem in tertio; nempe in filiatione; non habet autem natura: quia à nullo tertio distinguuntur realiter. Et sicut modus & res, non æqualiter distinguuntur: quia non æqualiter separantur; ita & natura & paternitas non æque distinguuntur virtualiter: quia unum distinguuntur realiter in tertio, secundus natura, quæ semper personis identificata manet. Hæc Argumenta vide restaurata in Metaphysica Disput. 3. a. num. 184.

Punctum

Disputatio II.

51

Punctum Difficul- tatis 2.

Solvuntur Objectiones.

Teratò hic solvenda argumenta, quæ jam superius soluta sunt, sed sicut arguens illa repetitare petendæ solutiones.

Objicit 1. Quirós Num. 112. Prædicata Contradicitoria distinguuntur realiter; implicat enim, quod aliquid non sit illud idem, quod est: impossibile enim est idem esse & non esse; Ergo he formalites, quibus insunt hæc Contradicitoria, erunt distincta realiter, non in se, ergo sicutem in tertio.

RESPONSUM supra, prædicata Contradicitoria universaliter loquendo esse distincta realiter physicè, vel realiter virtualiter; Sed non est necesse semper esse distincta realiter physicè, quæ superius jam sunt declarata.

ADDO. Si cum omnimoda identitate reali tam physicæ, quam virtuali, possent verificari Contradicitoria de eadem re, periret via investigandi aliqua esse distincta realiter; non peribit tamen, si aliqua nonnisi salventur ratione distinctionis virtualis. Brevis autem regula est, ubi ponit debet distinctio virtualis, ubi scilicet docet fides eidem Entitati convenire duo prædicata Contradicitoria. Supra etiam dictum est, quod prædicatum realiter negatum de subiecto, realiter distinguatur ab illo, eodem distinctionis modo, quo negatur, vel affirmatur; & ita si negatur secundum identitatem virtualem, non potest ponit secundum virtualem identitatem. Quamvis autem ponatur distinctio hæc per nos, qualis foret realis, id cæteris paribus accipi debet scilicet quod arietatem virtualem, non quod arietatem physicam, faciendo scilicet hoc sine actualitate, & multiplicitate, quod in trevis facit multiplicitas & actualitas. Et licet quidem ab solutè tunc ponatur negatio, hoc est non conditionat, sed non absolutè, in ordine ad inveniendam multiplicitatem actualiem.

Objicit 2. Idem. Omnis contradic̄tio ex parte Objecti æqualem arguit distinctionem; Sed aliqua Contradic̄tio non potest verificari etiam in Divinis sine Distinctione reali in tertio; Ergo nulla potest. Major probatur, quia omnis alienus & diffensus, forma & privatio & similia quæ se excludunt. Major Principalis probatur, quia quod de una formalitate v. g. de filiatione prædicatur, quod non sit paternitas, non potest salvari sine distinctione reali.

RESPONDETUR in primis, Rerorq. argumentum; sub illa enim Majori subsumo Minorem; Sed aliqua Contradic̄tio non potest verificari etiam in Divinis sine reali distinctione absolute, idque inter ipsa extrema, & non in tertio, quali distinctione absolute distinguuntur inter se personæ,

ergo similis nonnisi distinctio, etiam in aliis arguenda. Rursus illa Major habet suas instantias contra, quia contradictiones quæ existentiam negant, simpliciter sunt majores, quam quæ negant modum aliquem existendi; & sic major est Contradic̄tio, quæ dicit, est lapis, non est lapis; quam quæ dicit, lapis non est ruber, lapis est ruber: Relinquit enim, ut ratione diversæ formalitatis possit salvari, quare sit ruber: Sicutem non existit, ratione nullius formalitatis salvabitur, quod existat. Ad eandem majorem dici potest: Omnem contradictionem sed proportionatam (ut explicui) arguere distinctionem realem; in præsenti autem non ostendetur Contradic̄tio proportionata. Denique ad maximum vera est in hoc sensu Major; quia inter vera Contradic̄toria æquæ in uno, ac in alio non potest dari medium; Sed non in hoc sensu, quod æque sint insalvabilia, ut scilicet si aliqua salvari non possint ratione diversarum formalitatum, nec alia possint.

Eidem argumento negari potest Minor, quæ non probatur: quamvis autem omnis contradictione tandem reducatur ad negationem realem alicujus prædicati de aliquo; reducitur tamen ad negationem vel realis virtualis, vel realis physicæ identitatis; sed non est necesse, ut negatio virtualis identitatis, inferat negationem physicæ identitatis.

INSTRAT. Si admittatur Contradic̄tio, quæ non fundet negationem absolutam & simpliciter talem, non erit vera contradictione ex parte Objecti, sed solum secundum quid & rationis; Ergo vera contradictione fundat negationem simpliciter; Contradic̄tio autem quæ fundat negationem simpliciter realem, necessariò importat distinctionem realem in testio.

RESPONDETUR. Si admittatur contradictione, quæ non fundet negationem absolute & simpliciter talem, idque vel virtualem, vel realem physicam, est contradictione solum secundum quid Conc. si non fundet negationem absolute, solum identitatis physicæ, erit contradictione secundum quid, Nego. Illud autem secundum quid subdistingui potest, erit negatio secundum quid, hoc est, non semper inferens negationem identitatis physicæ Conc. erit secundum quid, hoc est non vera contradictione, Nego: dico enim Contradicitoria verè posse reperiri etiam inter membra virtualitatem inferentia, licet non inferant negationem identitatis physicæ. Nonnime autem Contradicitoriorum, intellige Contradicitoria quoad terminos, non autem Contradicitoria proportionata ut jam explicatum. Quamquam absolute concedi potest, non esse inter membra virtualiter distincta, contradictionem veram.

Objicit 3. Idem. Ex oppositione productis & producti statuitur in Trinitate distinctione realis, ergo cum oppositio affirmationis &

E 2 nega-

R. P.
I. H. MŁOD
Zia nowski
Tom. I. et Z.
D. VI

negationis sit evidentior, utpote cum affirmatio dicat identitatem, negatio alienatam; etiam hæc dicet distinctionem realem.

RESPONDETUR, retorquendo argumentum, quod probat inter affirmationem & negationem non posse reperiri solam distinctionem realem in tertio, sicut nec reperitur inter producens & productum. Dixi etiam, quidquid sit an sit major oppositio, saltem debere esse tantam, inter affirmationem & negationem proportionatam; quæ hæc non potest ostendit: Vel esse tantam distinctionem inter esse & non esse, sed non esse tantam, inter esse & non esse restrictum, quale est hic. Quæ omnia supra expli- cata.

INSTAT; Difficilis esse quod eadem res identificet secum illud, quod non est, quæcum quod identificet illud cuius principium est; Ergo cum hoc posterius non admittat fides, jam admittimus difficultatem supra fidem.

RESPONSUM jam est, per distinctionem virtualem non identificari rei quod non est, accipiendo identificationem, vel non identificationem inter membra proportionata; esseque difficultas supra fidem, immo nec revelabilis à fide, quod aliquid identificetur ei, de quo proportionaliter negatur: esse enim affirmatio & negatio ejusdem de eodem sub ratione ejusdem; quod est impossibile, & non tantum præter lumen naturæ, ut sunt pleræque res fidei, sed contra dictum lumen.

QUÆSTIO III.

An Attributa distinguuntur ratione præscindere objectivæ?

Enīs tituli est; An unum Attributum ab alio, itemque ab Essentia præscindi possit objectivæ.

Quid veniat nomine præcisionum objectivarum? quid nomine formalium? dixi in Logica. Breviter, quando attingitur una formalitas, & non attingitur ex parte objecti, alia identificata realiter, tunc est præcisio objectiva. Notione autem præcisionis formalis venit, quando respondente clare una formalitate, & alia illi identificata respondet sed confusè, nec discernente intellectu, ad eum modum, quo si se penetraret vultus Pauli & Andreae, non posset oculus discernere, inter vultus. Cæterū in sententia admittente præcisiones objectivas, hi ipsi termini præcisio formalis, & præcisio objectiva, alio sensu sumuntur: Præcisio enim formalis est actus meus præscindens, præcisio autem objectiva tenet se ex parte objecti jam præcisi.

Admisi Tractatu de Distinct. præcisiones objectivas etiam in creatis; Tum, quia allatæ supra explicatio distinctionis ut sic virtualis, ostendit etiam in creatis dari talem distinctionem, con-

sequenter & præcisiones: hæc enim consequatur sc. Tum, quia nec ex parte potentia intellectivæ, nec ex parte objecti repugnat: Tum, quia non est major identitas physica inter animal & rationale, quæ inter naturam & paternitatem; Ergo si hæc præscindunt objectivæ, etiam illa præscindunt.

Admisi etiam easdem præcisiones in Divinis, propter dicenda infra. Quod attinet ad creatas, admisi illas non nisi inter rationes communes, & quarum una non est definitio alius, sed non admisi inter rationes restrictas. Sic v. g. animal si pæctetur ex vi Essentia sive præscindit à rationali: ratio enim communis illius, non est ratio communis hujus, nec definitiva illius; sed animal restrictè acceptum non præscindit: animal enim restrictè acceptum est v. g. Petrus, prout est principium actuum sensandi, & rationale est ipse Petrus, prout est principium actuum rationis; Petrus autem & Petrus, à se ipso non præscindit. Idem etiam dicendum est de Attributis, quod scilicet secundum rationes communes Justitia non sit Misericordia, & è converso; cæterum Justitia Dei restrictè accepta non præscindit ab Essentia: sic enim sumpta, est ipsa Essentia, prout est principium actuum Justitiae; Essentia autem à se ipsa, sub formalitate Essentiae, non præscindit.

Notionalia quæ talia, etiam accipiendo illa non secundum rationes communes, præscindunt objectivæ ab Essentia. Ratio, quia notionalia quæ talia, dicunt distinctionem virtualem in ordine ad prædicata etiam physica: Ergo multò magis ad intentionalia; immo si notionalia quæ talia, non præscinderent objectivæ, hoc ipso essent aliquid commune, adeoque hoc ipso non notionale. Fusius & in Divinis, & in Creatis probavimus ibidem dari præcisiones objectivas, insuper sit

DIFFICULTAS I.

Probatur dari Præcisiones objectivas in Divinis.

IN Logica utebamur hoc etiam argumento ad probandum præcisiones objectivas in Divinis. Quandq dicitur, intellectus generat, vgle ex parte objecti respondet voluntas, vel non respondet? Si non respondet, dabuntur præcisiones objectivas; Si respondet, ergo voluntas generat, quod non potest dici.

RESPONDETUR. Hoc argumentum non totaliter convincere: reperiuntur quidem locutiones Patrum, quæ negant voluntatem generare, sed dantur alii Patres, qui dicunt voluntatem generare, quod priores attinet, scilicet est Toleit: *Non est, inquit, credendum, quod Pater voluntate filium generat, nec quod voluntas sapientiam produxit.* Similia habet Smyrnense can. 21. Augustinus

Disputatio II.

53

dimis L. 65; questionum q. 7. vide Ruiz de Trivie d. 63. l. 1. &c. Dantur tamen locutiones Parum, qui dicunt, verbum Divinum esse etiam per voluntatem: ita S. Jacobus apud Clem. Romanum l. 8. c. 12. & 16. *Generasti voluntate* (dicit ad patrem) *virtute & bonitate filium*. Conc. Toler. 15. in Confess. fidei. *Secundum Essentiam voluntatis genuit voluntatem: Filius, est voluntas ex voluntate*. Concil. Sardicense in Confess. fidei, inquit: *Quod neque consilio, neque voluntate patrum generis Filium, anathematizat sancta & Catholicæ Ecclesia*. Similia habet Cyrillus Alex. l. 1. Thes. c. 8. vide Ruiz ibidem d. S. 5. 2. Num. 14. Sect. 4. & 5. & Quirios d. 15. Num. 164. est que Sententia Athanasii, Eusebii, Ephremi, Hieron. Aug. Dionysii.

Quod ad priores Auct. attinet, dici potest, quod illæ ut plurimum procedant contra Arrianos, qui docebant, liberum fuisse Deo, ne haberet filium, ex quo ulterius inferebant; Non fuisse nec esse filium Dei per naturam. Ut scilicet huc dogmati opponerent PP. negarunt voluntarium, seu liberum fuisse Patri, habere filium, vel quod negarint, formaliter procedere filium, per voluntatem. Quod autem attinet ad oppositas Auctoritates, illæ etiam explicari possunt: quod scilicet voluntate hoc est, non coactus generit: inter enim Eunomianorum sophismata fuit, vel voluntate genuit Pater Filium, ergo liberè, ergo poterat non esse, ergo non est Deus. Si non voluntariè; Ergo coactè; Ergo Pater ille non est Deus; in isto ergo sensu docebant PP. voluntariè genitum, hoc est, non coactè. Ex citatis pro utraque phrasí Aucto-ribus convinci non posset, qui concederet, quod voluntas generet: defendet se enim locutionibus PP.

INSTABIS 1. Debet esse diversitas inter processionem Verbi & Spiritus S. si autem realiter etiam per voluntatem procedit Spiritus S. nullæ esset diversitas.

RESPONDERI posset, sufficere diversitatem non virtualem, sed nonnisi formalem cum fundamento in te, vel ratione solius formalis principiū ut quo.

INSTABIS 2. Si non esset major distinctio inter intellectuionem per quam Verbum, & volitionem per quam Spiritus S. procedit, si inquam non esset major, quam formalis cum fundamento in te, sequeretur, nec ipsum verbum, & Spiritus S. fore distinctos: non enim posset ostendi, quomodo magis Verbum esset in similitudinem naturæ, siquidem tunc natura non distinguere virtualiter à volitione.

RESPONDERI posset, posse adhuc salvare qualitam distinctionem: quia intellectus nobis, & voluntas non sunt distinctæ potentiae reaterrimo nec virtualiter in ordine ad prædicacionis; & tamen hoc non obstante, termini motum, hoc est, intellectio & volitio distincta.

guuntur inter se: sic etiam quamvis nulla possit in principio remoto ostendi differentia, potest esse distinctio inter terminos processionum, hoc est Verbum & Amorem: quia scilicet Verbum est de linea intellectuali: est enim expressio objecti, & intellectio, ut ita dicam passiva; consequenter in eo, in quo producitur, est in similitudinem naturæ: quia intellectio est natura in Divinis; jam autem Spiritus S. est de linea appetitus, & amor ut ita dicam passivus; consequenter inter se, illi termini bene distinguuntur.

NEQUE valet si dicas, quod distincta actione producatur intellectio in creatis, & distincta voluntio, ratione cuius distinctæ actionis, ipsi termini distinguuntur; quod hic non ostenditur. Non inquam valet: quia non appareat quid habeant illæ distinctæ actiones ut constituant ipsos terminos inter se distinctos? & hunc quidem in ratione intellectuionis, illum in ratione volitionis. Deinde per multis verbum mentis & voluntio, non producuntur distinctæ actionibus. Denique sufficit ostendere diversitatem in principio formalis quo processionis. Universaliter autem advertendum est, quod hæc, quæ adferuntur non ostendant, quod per Patres illicitum sit dicere, voluntas generat, de quo tamen procedit difficultas; sed tantum urgetur, quomodo ad communem difficultatem de processionibus Divinis responderi deberet? quam difficultatem evaderet aliquis, dicendo, id est Verbum esse filium, quia illi communicatur fæcunditas productiva Spiritus S. teneretque nihilominus illius principium virtuale esse voluntatem: Ad multa alia solvenda secundum hanc Doctrinam.

ADDO 1. Aliud esse, An intellectio quæ est in Deo natura, sit distincta virtualiter à volitione; & aliud, An formalitas & denominatio naturæ, proportionaliter ad creatuæ definibilis, sit formalitas & denominatio volitionis? prior illa propositio est falsa; posterior vera: Et sic ut non distinguitur in Petro animalitas & rationalitas; nihilominus competit denominatio animalis Petro ratione actuum sensandi; ita ut denominatio rationalis non sumatur à dictis actibus? Totu[m] nihilominus distinctio illa referenda est in ipsa connotata; sic etiam in præsenti, nulla erit distinctio virtualis inter Intellectuionem & volitionem; nihilominus hanc denominacionem Naturæ, competere intellectuioni, & non competere volitioni: quia intellectio ex inq[ui]o concipiendi, prior est volitione, cum tamen Naturæ nihil sit prius.

ADDO 2. Distincta hæc esse: Processio Verbi est in similitudinem formaliter intellectuionis, & naturæ, non verò processio Spiritus Sancti & alia: Natura quæ est intellectio non est virtualiter idem cum volitione; posterior est falsa, prior vera, quia quamvis non sint virtualiter distinctæ naturæ, hoc est intellectio, & volitio.

E 3 nihilominus

R. P.
J. H. MŁOD
Ziadowski
Tom. I. et Z.
D. VI

nihilominus ratione connotatorum habent formalites, & denominations diversas, ratione que connotatorum nemine cogitante distinctiones. Unde similitudo in natura potest convenire filio, nemine cogitante ratione illius formalitatis, & denominationis oriundae ex connotatis, & non convenire Spiritui S. ut in simili dictum est supradictum de animalitate, & rationalitate in Petro; distinguendo illas non ratione formalitatum aliquarum communium, nec in recto, ut faciunt Scotistæ. Et sicut illæ denominations animalis & rationalis sunt nemine cogitante; neque tamen arguunt virtualem distinctionem in ordine ad prædicata physica; sic nec in præsenti. Item sicut brutum non est simile in rationalitate Petro, licet sit simile in animalitate; nec tamen id arguit illam distinctionem virtualem in ordine ad prædicata physica inter animalitatem & rationalitatem; sic nec arguit in Divinis, quanvis Filius sit in similitudinem naturæ, seu intellectio, non sit Spiritus S.

An autem absolute admittenda sit distinctione virtualis inter intellectio, & volitionem? de hoc alibi. In præsenti autem pensatur, quid sequatur ex vi phrasum, quibus Patres utuntur: ad particularem enim modum explicandas generationis Verbi, erit necesse hic etiam ponere distinctionem virtualem, de quo in mat. de Trinit. Si enim quis diceret ideo productionem secundæ personæ esse generationem; quia est communicatio esse, cum vi communicandi esse alteri personæ; jam in hac sententia, non erit necesse ponere intellectio, & volitionem distinctas virtualiter.

ADDO denique. Illam propositionem, similitudo requisita ad generationem debet esse in aliquo absolute, & duplice potest facere sensum, nempe, quod similitudo ex parte assimilati, debet esse in aliquo absolute; & hæc propositione est falsa; quia nullum absolute datur in Verbo, quod non detur in Spiritu S. & tamen datur specialis similitudo in Verbo; immo non potest esse similitudo, nisi in esse producto; quia in esse filiativo, & tamen esse productum, est esse relativum. Rursus dicta propositione: In generatione debet esse similitudo in aliquo absolute, potest facere hunc sensum, ex parte ejus, cui sit assimilatio, non debet esse assimilatio in relativio, sed in absolute; & hæc vera est, si enim esset assimilatio in relativio, deberet esse assimilatio in paternitate, consequenter Filius esset Pater; similitudinem autem in absolute salvare poterit quispam etiam teneendo, quod voluntas generet: quia erit similitudo in intellectio, quæ est natura Divina, quantumvis virtualiter indistincta à volitione.

Ex hac discussione hujus argumenti colligitur non recte probari, quod dentur præcisions objectivæ ex eo, quod intellectus generet, vo-

luntas non generet: dicentes enim oppositi, intellectum generantem ex parte objecti & virtualiter, non distinguunt voluntate, tuerenturque se præcitatibus Autoritatibus. *Hinc securius*

PROBatur. Alter dari præcisions objectivas in Divinis. Quando dico, Natura communicatur; Paternitas non communicatur (idem judicium est of alius prædicatis naturæ, & comparatis ad prædicata personalia, & notionalia) sub illa prima propositione, vel respondet ex parte objecti natura, vel non respondet; Si non respondet, ergo datur præciso objectiva: si respondet ergo, sicut ex parte objecti natura communicatur; ita ex parte objecti paternitas communicabitur; siquidem ex parte objecti sub termino natura, responder paternitas, de qua verificatur quod communicetur. Plures responses huic argumento collectas impugnati in Logica. Contra novas phrases à variis inventis muniendum erit argumentum.

RESPONDET in simili Avancinus, quod in his sit necesse condiscinguere rem significatam à modo significandi; propositione affirmativa, semper est vera, negativa, quoad rem significatam, semper est falsa, et si vera sit quoad modum significandi.

CONTRA est, quæro enim: An quoad rem significatam & ex parte objecti verum sit dicere, Paternitas communicatur? Si verum, ergo id falso revelavit Deus, qui revelavit paternitatem non communicari, nec Filium esse realiter Patrem: forer autem revera realiter Pater, propter communicatam sibi realiter paternitatem, si autem non communicatur, idque ex parte objecti; habetur intentum.

NEQUE valet si dicas, Rem paternitatis communicari, non communicari realiter paternitatem; ex hoc enim ipso sequitur dari præcisions objectivas, siquidem communicata re paternitatis ex parte objecti, non communicatur ex parte objecti realiter paternitas. Tum quia modus significandi est totus pendens à nostris conceptibus & modis concipiendi: Quæro, independenter à modis nostris significandi: An objectum hoc, quod est paternitas, & id, quod hoc nomine paternitas, ex parte objecti significatur, An inquam communicetur, vel non? si communicatur; Ergo falso oppositum docet Ecclesia; si non communicatur. Ergo falso dicitur quoad rem significatam paternitatem communicari. Quod si dicas, Rem significatam illo nomine paternitas, inadæquate acceptam, communicari, hoc ipso ut urgeatur in Logica admittis præcisions admittendo unum inadæquate acceptum, non communicari ex parte objecti, & aliud communicari. Et licet quidem in materia de præcisionsibus dictum sit; Nullo posito intellectu inadæquate con-

Disputatio II.

55

conceptio illas propositiones: scilicet paternitas non communicatur, Natura communicatur, non fore veras, id intelligendum est de propositionibus secundum quod propositiones sunt, quae intellectum norant; independenter autem a nostris conceptibus verum est dicere, quod paternitas non communicetur. Tum, quia si Dei revelationes, (ut formalia sunt verba Avancini) & Ecclesiae definitiones sunt de rebus prout sunt in se, quod rem significatam. Ergo quod rem significatam sub hoc nomine paternitas, verum erit illam non communicari: hoc enim definit fides, quod scilicet paternitas non communicetur. Tum, quia si concedit propositiones affirmativas esse veras, quando dico: Natura communicatur, nonne falsum erit dicere paternitas communicatur? qui autem haec salvari poterunt, ut urgebatur supra sine distinctione virtuali, adeoque præcisione objectiva?

RESPONDET 2. Rosmer. Illas propositiones ex quibus urgetur, dari præcisiones objectivas, ita esse formandas: Hæc res quæ est Essentia, communicatur, hæc res quæ est personalitas, non communicatur, manifesteque apparebit in negativa falsitas: quod rem enim significatam communicatur, licet non communicetur quod modum significandi.

CONTRA. Tum, quia sequitur Filium esse realiter Patrem, siquidem illi quod rem adeoque realiter, communicatur paternitas, sicut de realiter Deus, propter realiter sibi communicatam Deitatem. Tum, quia uti jam dixi, non respondet ad punctum difficultatis: non enim de hoc queritur, an id cum quo est realiter & physicè idem persona, communicetur: hoc cum est de fide; sed quæritur de hoc, cum non possit dici, quod totum id communicetur, quod & physicè illa Entitas, alias communicetur & paternitas, contra fidem; cum inquam id dicimus possit, quid fact, quin verificantur contradictionia de eodem ratione ejusdem? Quod intra eandem physicè Entitatem ex parte objectivum realiter communicatur, & allud realiter non communicatur: Ergo jam admittimus præcisiones objectivas. Tum, quia proposio hunc expitorum. Hæc res quæ est persona Patris, non est distincta à Patre. Hæc res quæ est persona Filii, est hæc res quæ est persona Patris; Ergo hæc res quæ est persona Filii, non est distincta à Patre; Ergo neque Filius est distinctus à Patre, nihil enim est Filius præter hanc rem quæ est Filius: Huic expitorio negari debet vel major, vel consequentia: quia non facit unicolum; Omne quod est hæc res, quæ est persona Patris, non est distincta à Patre, qua modificatione majoris assumpta inquiri potest; Unde hoc sit, idque ex parte objecti, quod non omne, quod est hæc res, quæ est persona Patris, non est distincta à Patre? Ergo in ipso adhuc illy hæc duo distinguere debes, unum di-

stinctum à Patre communicabile, aliud indistinctum incommunicabile; Ergo ulterius ex parte objecti, datur illic præcisio inter communicabile, intra hanc rem quæ utrumque complectitur, tanquam idem realiter physicè. Tum, quia durum videretur dicere, quod quoad modum tantum significandi sint tres personæ distinctæ; hoc autem lequeretur, si tantum quod ad modum significandi non communicaretur paternitas filio, nec esset idem cum filio, sed non nisi quoad modum significandi; consequenter tantum quod modum significandi Pater non esset Filius; quod rem autem significatam esset Filius; & sicut quia quod modum significandi communicatur illi natura, est Filius & quod rem & quod modum significandi Deus; ita cùm illi quod rem communicetur paternitas; & non communicetur quod modum significandi, fiet, ut quod modum significandi Filius non sit Pater, quod rem autem significatam Filius sit Pater; consequenter non erit quod rem significatam Trinitas, sed tantum quod modum significandi; quod videtur esse Sabellianismus, solis nominibus, seu quod modum significandi distinguens personas. Tum, quia non est major ratio, cur hæc propositio; Hæc res quæ est paternitas communicatur, verificetur ratione naturæ? & cur hæc propositio; Hæc res quæ est persona, non communicatur, verificari non possit ratione persona; quo casu communicari, & non communicari debebunt ex parte objecti intra eandem physicam Entitatem non idem importare, alias verificantur Contradictoria de eodem, ratione ejusdem; Ergo ex parte objecti præscindere dicta debebunt. Tum, quia ad maximum si hæc propositio: Hæc res quæ est paternitas non communicatur, falsa dicatur, id inde argui deberet, quod hæc propositio sit negativa, adeoque malignantis naturæ, consequenter indicans, quod scilicet nihil horum, quod est physicè hæc paternitas, communicetur; sed hæc propositio hoc sensu à nobis non conceditur. Sed restat querere: An posita falsitate dictæ propositionis in illo sensu, verum sit adhuc dicere: Hæc res quæ est paternitas, ratione omnium quæ illi realitati identificantur ex parte objecti communicatur? si non communicatur; Ergo ex parte objecti est illic alietas; Ergo & præcisio objectiva; si communicatur; Ergo propter communicatam paternitatem, Filius est Pater.

Ad solvenda autem aliqua ex iis, quæ adserit ex Florentino Sess. 20. ubi dicit Concilium, quod Persona Patris non nisi ratione ab ipsa paternitate substantiaque differat. Ad hæc inquam solvenda, tenendum erit, quod scilicet quoad actus realis distinctionem, & alietatem, illa non habeatur, sed non nisi distinguuntur hæc ratione nostra, cum virtualis distinctione, non adferat ullam multiplicatatem & distinctionem actualem. Porro

E 4 ipfa

R. P.
H. MŁOD
ZIAŁOWSKI
Tom. I. et Z.
VI

ipsa præcisio objectiva, & distinctio virtualis, est nemine cogitante, licet sine ulla actualitate multiplicitatem importante; præcisio autem objectiva multiplicitatem quidem importat, sed non nemine cogitante. Rursus distinctio virtualis est, quæ supponitur à præcisione objectiva; præcisio autem illi advenit, præscindereque pertinet ad Intellectum, quem præcedit distinctio virtualis.

RESPONDETUR 3. Quod hæc omnia salvatri possint sine ulla præcisionibus objectivis; id que posse probari variis instantiis.

PRIMA est. Oculus non præscindit; & tamen attingit colorem non attingendo nec discernendo nigredinem à longè positam; Ergo nec intellectus præscindit colorem à nigredine, cùm attingit colorem, non attingendo nigredinem.

RESPONDETUR. Solutum hoc jam esse Tract. de Dist. Nunc addo, præscindere objectivè, est attingere unam formalitatem non attingendo aliam ex parte objecti; quia ergo oculi non est attingere formalitates, fit, ut oculus non præscindat. Rursus, quia non attingit illa nigri ab oculo inde proficitur, quod transmissa species ab objecto, ita sit debilis & variata ratione distantia, ut non possit principiare similitudinem expressam proportionatam objecto; hoc autem non est præscindere; sed intellectus verè adhuc tunc præscindit.

SECUNDA est. Concurrentibus duabus causis v. g. Deo & Intellectu ad intellectionem, uterque totum effectum ponit; & tamen dicuntur illæ causæ partialiter producere effectum, partialitate tenente se ex parte effectus; Ergo etiam possimus dicere, dari præcisiones objectivas, quæ attingant objectum, partialiter, partialitate tenente se ex parte actus, non ex parte objecti.

RESPONDETUR. Tales causas non appellari ullo modo partiales, sed totales in suo ordine. Sed quidquid sit de hoc: Disparitas est, quia si una formalitas produceretur, & alia ipsi identificata non produceretur: hoc ipso Careatur distinctio virtualis in ordine ad prædicata primò intentionalia; qualia sunt produci, & non produci; conseqüenter in creatis daretur aliquid simile mysterio Trinitatis; quod absurdum non sequeretur, si ex parte objecti attingeretur una formalitas, non attingeretur alia; immo esset absurdum, ut probatum est, si ex parte objecti attingeretur.

TERTIA est. Quando queritur, An corpus simplex sit possibile? Item: An continuum Zenonisticum non implicet? Possimus ex una parte apprehendere corpus simplex, v. g. & adhuc ignorare ejus prædicata essentialia. Item possimus apprehendere continuum Zenonisticum, & non apprehendere illius possibilitatem,

universaliterque possumus apprehendere definitum, & adhuc ignorare ejus definitionem; & tamen hæc possunt salvati sine præcisione objectiva; Ergo & in aliis materiis.

RESPONDETUR. Non fieri tunc præcisionem objectivam: quia ut dictum in Logicis, non potest illa dari nisi inter formalitates, quarum una sit reperibilis sine alia. Quia ergo definita sine definitionibus, possibilitas continuo Zenonisticæ sine continuo Zenonistico reperiri non potest, &c. fit, ut inter illa non detur præcisio objectiva, intercedetque tunc ignorantia, non præcisio: cum hoc tamen non nego, quod ipse conceptus formalis non discernat tunc diversitatem inter illa, habetque se quasi dicta præscindenter ex parte objecti.

DIFFICULTAS II.

Explicantur reliqua Præcisiones objectivas in Divinis concernientia.

QUÆRES I. An Attributa in statu præcisionis includant se?

ASSERO 1. Quando Attributum præscinditur & ab Essentia, & ab aliis Attributis, non involvit jam illa. Ratio: quia si involveret, & præscinderet ab illis & non præscinderet, præscinderet quidem ut supponitur, non præscinderet, quia illa involveret, contineretque eodem modo atque continebat ante præcisionem. Ad sequentia asserta.

SUPONDO. Dupliciter abstrahi posse v. g. animalitatem 1. v. g. à solotationali 2. Etiam ab ipsis particularibus animalitatibus; sic etiam Attributa superiora abstrahi possunt, vel à sola Essentia, vel etiam à particularibus Attributis; quæ forte comparari possent tanquam particulae quid ad universalius: posteriori modo si abstrahant Attributa.

ASSERO 2. Non involvi differentias particularium Attributorum, si ab illis abstrahatur ratio communis.

PROBATOR. Quia & animal abstractum à particularibus animalitatibus non involvit particulares animalitates; Ergo nec Attributum commune, si abstrahatur à particularibus, involvet eadem. Quid si abstrahatur Attributum ab Essentia, & non à particularibus, v. g. rationibus, non præscindet ab iisdem. Ratio, quia aliqua formalitas in tantum non involvit alias identificatas, in quantum ab illarum involutione, per actum intellectus depuratur, qui supra objectum propositum revolvens scilicet, possit dicere: nulla, hæc vel illa, latet hic multiplicitas &c. hæc autem depuratio, tum temporis non fit: quia supponitur, abstractio facta esse non à particularib. rationibus attributalibus, sed à ratione Essentiali, adhucque tunc erit abstractio inter

Disputatio II.

57

inter rationes communes: quia totum fundatum ex eo sumetur, quod definitio huius non sit definitio illius, neque erit necesse plus quam in actu exercito attendere a quibusnam sit praeiosum; hoc enim solum sufficit si fiat in actu exercito, & non reflexo.

Ceterum quando concipit intellectus attributum Divinum, idque physicè accipiendo Divinitatem, adhuc tunc indirectè attributum involvetha Attributa. Ratio, quia sic concepum attributum, involvet Essentiam Divinam; hec autem si physicè sumatur, involvit Attributa. Ad solvendas Objectiones

NOT. Quod scilicet Sapientia Dei pro statu physico, itemque contracta ad esse Dei, sit sensu materialiter Deus & increatum quid; Sed Sapientia materialiter pro statu metaphysico ut sic accepta, nec est quid creatum, nec increatum, quamvis pro statu physico, sit quid creatum vel increatum. Unde ratio illa pro statu abstractioris est Divina, ampliatiue, vel ad maximum est Divina, hoc est, etiam Deo debita; sed non est Divina formaliter.

QUARES 2. An omnia Attributa utdistin-
daper rationem sint æque perfecta? Censent
non pauci Neoterici. Negat Martinon d. 3.
Amicus d. 3. S. 8. & ex parte Quiros d. 18.
Num. 16.

ASSERO 1. Accipiendo unum Attributum pra-
mum ab aliis, & præcisè à Deitate, potest unum esse
perfectum alio. Ratio, quia sic sumptum impor-
tantiam connexionem prædicatorum, quæ in
uno Attributo potest esse major, dignior, &c. a-
lias & sic, ut sic loquendo dignius est esse intel-
lectivum, quam esse occupativum spatii, quod
competit etiam Deo.

ASSERO 2. Accipiendo unum Attributum
præsum ab aliis, non tamen à Deitate; unumquod-
que est à parte intensè perfectum, sed non à parte extensè.

Ratio, quia totum principium dignificationis est
ipsam Deitatem, quæ supponitur non esse præci-
sa. Erit ergo illud Attributum, æquè intensè
dignum, ac alia Attributa, sed non erit æquè
dignum extensè; Quia non involvet alia Attri-
buta, quæ tamen sunt dignitates aliquæ.

ASSERO 3. Quamvis accipiat unum Attri-
butum simul cum Deitate, nihilominus unum in ra-
tionem materiali, potest esse dignius alio. Ratio, quia
etiam actiones Christi D. quamvis habeant
idem principium dignificationis, hoc est perso-
nalitatem Verbi; nihilominus una præalia in ra-
tionem materiali potest esse dignior.

DICES 1. Omnes actiones Christi D. sunt
æqualis valoris, personæ item æqualis perfectio-
nis; Ergo & Attributa, etiam præcisa, sunt æque
perfecta.

RESPONDETUR. Etiam actiones Christi D.
secundum esse materiale non erant omnes æ-
que perfectæ; personæ item sunt æqualis per-
fectionis; quia illarum dignificatio sumitur ab eo,
quod est à parte rei; à parte autem rei identifi-
cantur omnes eidem dignificationi, hoc est Dei-
tati; hic autem sumuntur Attributa prout sub-
sunt rationibus nostris, & secundum rationes
communes, communes autem rationes non
sunt æque dignæ.

DICES 2. Ergo omnia Attributa non sunt
æque adoranda.

RESPONDETUR. Rationes communes non
adorari, sed ea quæ sunt à parte rei Attributa.

DICES 3. Omnes perfectiones Divinæ sunt
Divinæ intrinsecè. Ergo postulant traditionem
secum Essentia Divinæ, consequenter omnia
trahens secum Attributa.

RESPONDETUR. Quod ratio Deitatis pos-
sit præscindi à perfectionibus, consequenter po-
terunt illæ cognoscere non ut Divinæ.

Vide plura Metaphysicæ D. 3. a, Num. 28s.

R. P.
H. MŁOD-
ZIĘNOWSKI
Tom. I. et Z.
D. VI

TRACTA.